№ 47 (3788)

18 чэрвеня 2013 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Да заканчэння падпіскі на «Народную Волю» на другое паўгоддзе — менш за 10 дзён. Калі ласка, не спазніцеся!

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА,
профессор,
доктор экономических наук

Как на пожаре

Очередное белорусское ноу-хау: все больше экономических вопросов передается под контроль людей в погонах — из Оперативно-аналитического центра (ОАЦ), КГК, МВД, КГБ.

Есть отчего беспокоиться! Рост ВВП, как и следовало ожидать, продолжает замедляться. За январь—май он затормозился до 1,1%. Это уже на уровне статистической погрешности. Выпуск только промышленной продукции снизился на 3,5%. На складах лежит почти месячный ее выпуск. Дефицит внешней торговли товарами за январь—апрель превысил миллиард долларов против профицита в 1,3 миллиарда в аналогичном периоде 2012 года.

Идет снижение товарооборота с Россией (на 15,5%) и со странами Евросоюза (на 28,7%). Сальдо текущего счета платежного баланса, основу которого составляет торговый баланс страны, за первый квартал ушло в минус на 2,4 млрд долларов. Год назад это сальдо было почти нулевым (-4,4 млн долларов). Вместо складских запасов снижаются прибыль и рентабельность предприятий. Инфляция в целом замедляется, но за январь—май составила 6,6%.

Белорусская экономика, как и прежде, продолжает не вписываться в рыночные макроканоны. Она держится, не сдается, а временами даже огрызается. Несмотря на тяжелое финансовое положение предприятий, темпы роста зарплаты не ослабевают и составляют более 20%. Ее долларовый эквивалент достиг уже 560—570 “зеленых”. Но успешно растут в долларовом эквиваленте и цены. Несмотря на то, что Нацбанк в очередной раз снизил ставку рефинансирования на 1,5% (до 23,5%), состоятельные и не очень белорусы пополняют банковские счета. На депозитах физических лиц находится 32 трлн рублей, и они увеличились с начала года на 7,7 триллиона. На 18,4% по сравнению с прошлым годом прирос розничный товарооборот. Если падает экспорт, т.е. внешний спрос на белорусскую продукцию, расчет делается на внутренний спрос. В том числе на спрос населения. Увеличились на 10,5% инвестиции в основной капитал. Ведь объявлена модернизация.

Не теряет концентрации Нацбанк. На 1 июня золотовалютные резервы по стандартам МВФ составили 8 миллиардов 41 миллион долларов, сократившись с начала года всего на 0,7%. Но проседание экспорта дает о себе знать. Все чаще на бирже спрос на валюту превышает ее предложение. Только за май снижение золотовалютных резервов составило 229 миллионов долларов. Вероятно, Нацбанк вынужден все чаще совершать интервенции на бирже, выставляя валюту на биржевые торги из резервов. Приходится и расплачиваться валютой по внешним кредитным долгам. И кто знает, как сложилось бы, если б не кредитные транши Антикризисного фонда. Во всяком случае Нацбанк удерживает обменные курсы белорусского рубля.

Помогает добывать валюту государству и Министерство финансов. Начиная с июля 2010 года оно разместило на европейском рынке своих облигаций — евробондов на 1,8 миллиарда долларов. Больше не получается. Ни там, ни в других странах. Но Министерство не растерялось и успешно заимствует валюту на внутреннем рынке. Продает валютные гособлигации всем — белорусским банкам, другим юридическим лицам, населению. С начала года эти заимствования составили почти 500 миллионов долларов. Ударно работают Минфин и особенно Министерство по налогам и сборам, перевыполняя планы по налоговым и другим бюджетным поступлениям. За январь—апрель республиканский бюджет исполнен с профицитом в 2 триллиона 202 миллиарда рублей, или 1,3% ВВП. Суммарно республиканский, местные бюджеты и Фонд социальной защиты населения исполнены с профицитом 6,4 триллиона рублей. К сожалению, бюджеты у нас рублевые и за счет их профицитов не рассчитаешься, к примеру, с внешними долгами.

В чем же неповторимые особенности белорусской национальной экономики? ВВП стоит, четверть его лежит на складах, но зарплата растет. Экспорт провален, но курс рубля неизменен. Печатный станок, как всегда, разогрет, но инфляция снижается. Депозитные проценты в банках резко снижаются, но люди несут туда деньги, как и прежде. И безработицы ноль. Кейнс и всякие там монетаристы посрамлены!

Однако, как известно, долг платежом красен. За белорусской экономикой внимательно наблюдают наши кредиторы. Отмечая нарушения ряда базовых макроэкономических пропорций, как-то: между ростом доходов и производительностью труда, между ростом ВВП, объемами кредитования экономики и денежной массой и другие — они, в частности МВФ, Антикризисный фонд (АКФ), постоянно предупреждают правительство и Нацбанк об этих перекосах и грозят нам всякими обвалами. Например, кредиторы считают, что надо выбирать что-либо одно: либо достижение 8,5-процентного роста ВВП, либо обеспечение 12-процентной инфляции. Поскольку первый показатель возможен лишь за счет накачки экономики дешевыми и необеспеченными кредитами. А это приведет к росту инфляции и потере финансовой стабильности. Поэтому АКФ требует директивно ограничить прирост объемов кредитования 19 процентами в год. Их, кредиторов, напугали и чрезмерный рост внутреннего спроса, и ухудшение торгового баланса. Его сальдо стало привычно отрицательным. Снижение Нацбанком ставки рефинансирования они считают либо преждевременным, либо чересчур резким, что вконец может “размягчить” и так, по их мнению, недостаточно жесткую монетарную политику денежных властей Беларуси. Кредиторов можно понять, они очень боятся повторения сценария валютного кризиса 2011 года. По их мнению, относительная финансовая стабильность весьма хрупка и неустойчива, а стремление белорусских денежных властей занимать новые кредиты, чтобы отдать старые, может привести к возникновению финансовой пирамиды, конец которой также известен.

Но международные кредиторы не учитывают всех особенностей белорусской экономической модели. Им невдомек, что она выживает там и тогда, где другие экономики давно бы рухнули. По международным рыночным методикам оценки финансового состояния организаций, большинство белорусских предприятий давно банкроты, но они работают. По этим же критериям можно считать банкротом и всю белорусскую экономику. Но она работает. Да, благодаря щедрой российской поддержке. Но надо отдать должное и белорусским властям, их умению задействовать на всю мощь тот самый пресловутый административный ресурс — сверху донизу и снизу доверху, и мастерам так называемого ручного управления экономикой со стороны президента и правительства.

Все же и кредиторов можно понять. Когда правительство, вся властная вертикаль постоянно работают, как пожарная команда, когда выставляются директивы без учета реальной экономической ситуации, потому что так когда-то было записано в решениях Всебелорусского народного собрания, экономика будет выживать и не более.

Расія адмовілася ад перамоў

Баланс паставак нафты ў Беларусь на трэці квартал застаецца непадпісаным.

Як паведамляе “Інтэрфакс” са спасылкай на свае крыніцы ў беларускім Мінэнерга, расійскі бок адмовіўся весці перамовы на гэтую тэму, паведамляе “Інтэрфакс”.

“Нягледзячы на ранейшыя заявы аб гатоўнасці падпісаць баланс на III квартал да 15 чэрвеня, баланс паставак нафты ў трэцім квартале пакуль застаецца непадпісаным. Мінэнерга Расіі заяўляе, што ў іх няма ўказанняў свайго ўрада весці з беларусамі перамовы на гэтую тэму”, — цытуе агенцтва свайго суразмоўцу.

Нагадаем, перамовы аб магчымасці падпісання нафтавага балансу на перыяд да канца гэтага года ідуць паралельна з абмеркаваннем тэрмінаў і ўмоў рэалізацыі (пяці так званых інтэграцыйных праектаў, якія мяркуюць прыватызацыю шэрагу буйных беларускіх прадпрыемстваў альбо стварэнне холдынгаў з профільнымі расійскімі кампаніямі). Лёгка здагадацца, што паколькі Беларусь зацягвае з гэтымі праектамі, то і Расія не спяшаецца з вырашэннем нафтавага пытання. Хаця нафта — кроў беларускага бюджэту. Бо ён у значнай ступені фарміруецца з даходаў ад нафтаперапрацоўкі.

СЛЫШАЛИ?

Белорусские ученые опровергают американцев

На прошлой неделе информагентства распространили данные из доклада Информационно-исследовательского управления Министерства энергетики США о запасах сланцевых нефти и газа в мире. Согласно докладу, Беларусь не значится в списке стран, где эти запасы присутствуют.

Главный геолог по нефти и газу РУП “Белгеология” **Ярослав Грибик** сообщил, что ученые получили фактические геологические данные о перспективах выявления нетрадиционных углеводородов на территории Припятского прогиба (Гомельская область). “Так, существуют перспективы выявления здесь залежей сланцевых газов типа tight gas (газ плотных коллекторов в погруженных зонах девонского подсолевого комплекса), а также сланцевой нефти типа shale oil в породах девонского межсолевого и верхнесоленосного комплексов”, — сказал эксперт. Такие залежи сланцевой нефти установлены ранее при выполнении геологоразведочных работ на Ельской скважине №2, Каменских скважинах №3 и №4, Восточно-Выступовичской скважине №3, Радомлянской скважине №14 и других площадях Припятского нефтегазового бассейна.

На рамонт дома Ульяны Захаранка сабралі больш за 30 мільёнаў!

Некалькі соцень беларусаў адгукнуліся на заклік праваабаронцы Алега Волчака дапамагчы маці зніклага генерала Юрыя Захаранкі падрыхтаваць дом да зімы.

“Народная Воля” два месяцы таму пісала аб тым, што 89-гадовая Ульяна Рыгораўна да нядаўняга жыла ў доме без газу, са старымі вокнамі, а сваякі, хоць і вельмі стараюцца, не маглі самастойна зрабіць паўнавартасны рамонт... На заклік дапамагчы Ульяне Рыгораўне адгукнулася ўся краіна. Агулам добрыя людзі сабралі для старой каля 30 мільёнаў рублёў! Гэтыя грошы пляменніца Ульяны Рыгораўны Любоў, як і планавалася, аддала на ўсталяванне газавага катла і новых вокнаў у старым доме сям’і Захаранка.

Ульяна Рыгораўна і Любоў Міхайлаўна шчыра дзякуюць кожнаму з тых, хто адгукнуўся на просьбу. А такіх — каля 350 чалавек! Кожны з гэтых соцень падзяліўся чым мог.

Марыя МАЛЕВІЧ.

ВІНШУЕМ!

Генадзь Бураўкін павіншаваў сваю маці са 100-гадовым юбілеем. Феадосія Ягораўна, нягледзячы на такі ўзрост, мае добрую памяць і нават самастойна рухаецца з кіёчкам.

Генадзь Бураўкін падзяліўся з “Народнай Воляй” сямейным святам: “Мая мама жыве пад Полацкам у вёсцы Калектыўная. Раней гэта быў пасёлак каля льнозавода, але потым далі яму такую назву. Мы прыехалі ўсёй камандай: з жонкай, дачкой, сынам і ўнукамі. Павіншавалі яе, пацалавалі. Яна, дарэчы, адзіны 100-гадовы чалавек на ўвесь сельсавет. Мама, канешне, скардзіцца на здароўе, кажа, што дрэнна спіць, кепска бачыць і чуе... Але яна сама ходзіць па хаце, праўда, на вуліцу сама выходзіць не асмельваецца. Пра агарод гаворкі няма. Мы сядзелі, прыгадвалі розныя сямейныя гісторыі, часцей ваенныя і пасляваенныя гады. Мама вельмі любіць Рыгора Барадуліна, заўсёды пра яго запытваецца. Гаварылі пра сяброў. Ён напісаў ёй вось такія чатыры радкі:

Промень надзеі не згас
светла душы ў зоркападзе.
Дзякую Богу за Вас,
а Вам — за Генадзя”.

Чытайце гутарку з Генадзем Мікалаевічам Бураўкіным.

Генадзь БУРАЎКІН:

«Канешне, гэта не тое, што я мог бы зрабіць, але...»

— Генадзь Мікалаевіч, гадоў пяць таму мы з вамі былі пад Полацкам у гасцях у вашай мамы, якая ўжо тады мела пад 95 год. І вось ужо 100-гадовы юбілей...

— Так, днямі маме споўнілася 100 гадоў. Любоў да слова, да паэзіі мне прышчапіла менавіта яна. Памятаю, у час вайны, калі былі чорныя ночы і мы сядзелі без святла і баяліся, бо не ведалі, хто прыйдзе — партызаны ці паліцаі, мама нам па памяці расказвала вершы, якія вучыла ў школе. Гэта былі творы Купалы, Коласа і вельмі многа вершаў Кандрата Крапівы. Памятаю, калі ўжо студэнтам пазнаёміўся з Крапівой, стаў цытаваць яму: “Я сялянская карова, прашу слова, дайце слова...” Крапіва вельмі здзівіўся, адкуль я ведаю такія даўнішнія вершы, якія даўно не перадрукоўваюцца і не ўключаны ў падручнікі!..

— Вы казалі некалі, што пэўная рэзкасць характару дасталася вам ад таты?

— Мама і бацька былі вельмі розныя людзі. Мама больш парывістая, эмацыйная, бацька ў нечым быў больш грубы, рэзкі. Бацька быў чалавек свайго часу: камуніст, атэіст. Мама ж у маладосці была пявуння, вясёлы чалавек — відаць, тым яна і глянулася бацьку, які прыехаў на Расоншчыну з-пад Віцебска. Калі мы аднойчы прыязджалі да нас з Рыгорам Барадуліным, будучы яшчэ зусім маладымі, мама наспявала многа песень, Рыгор нават іх запісаў на нейкі прымітыўны магнітафончык... Ува мне, відаць, жывуць карані ад іх абаіх: маміна эмацыйнасць і бацькава сур’ёзнасць, прынцыповасць. Бацька быў адданы камуніст, але шчыры і справядлівы чалавек. Аднойчы мы заехалі да яго з Петрусём Броўкам, яны пазнаёміліся. Пасля мне Броўка кажа: “Генадзь, цяпер я зразумеў цябе. Ты мяне ўсё крытыкуеш. І я думаў: адкуль у цябе гэта? А цяпер я бачу, што гэта ў цябе ад бацькі”. Пімен Панчанка, з якім мы таксама былі ў нашай хаце, таксама вельмі хутка знайшоў агульную мову з бацькам. Яны былі з аднаго пакалення, абодва прайшлі вайну...

— Вашаму бацьку пашчасціла вярнуцца жывым...

— Ён быў і ветэранам, і інвалідам вайны. Яму пашанцавала ўнікальна, калі пад Ржэвам, у гэтай нечалавечай бітве, яго, першы нумар станковага кулямёта (такі быў вялікі начальнік — бо быў яшчэ і другі нумар *(усміхаецца)*), цяжка параніў фашысцкі снайпер: перабіў правую руку ў локці. І, адпаведна, баявы шлях бацькі скончыўся, толкам і не пачаўшыся. І свой баявы медаль ён атрымаў пасля вайны, бо тады надоўга трапіў у шпіталь. Мне з паваеннага часу запомнілася такое няёмкае адчуванне: з вайны прыйшло небагата мужчын, але тыя, хто прыйшоў, — усе з “іканастасамі” на грудзях. А мой бацька толькі з двума медалькамі. Праўда, адзін з іх — “За адвагу”. Не ведаю, як ён сябе пачуваў, але я, ягоны сын, пачуваў сябе няёмка — быццам бы мой бацька ваяваў горш за іншых. Бацька не любіў успамінаць пра вайну, хаця пару жахлівых дэталяў я ад яго запомніў. Ён, напрыклад, узгадваў, што пада Ржэвам, калі ішлі страшныя баі, яны абкладалі сваю баявую пазіцыю трупамі сяброў, каб абараніць сябе ад варожых куль.

«Нехта пусціў чутку: нехрышчоных немцы забіваюць. І мама павяла мяне хрысціць»

— Пасля вайны ваш бацька быў дырэктарам ільнозавода — вялікі начальнік?

— Прадпрыемства гэта было невялікае, і, адпаведна, пасада гэтая была не такая, што звязваецца з фармулёўкай “дырэктар”. Адпаведна і заробак быў невялікі... Бацька памёр у 1990 годзе на 87-м годзе жыцця.

— Вы, гаворачы пра бацьку, падкрэслілі, што ён быў атэістам. Вы ж за савецкім часам таксама былі членам кампартыі — дык таксама былі атэістам?

— А як жа ж! А хто я мог быць? Я выхоўваўся як атэіст. Хаця разам з намі жыла цётка, маміна сястра Агрыпіна (мы яе звалі Рыпішкай), яна была глыбока веруючай. Будучы ўжо старым, не надта здаровым чалавекам, яна хадзіла з нашага пасёлка на святы ў Полацк, у Спаса-Еўфрасіннеўскую царкву, выстойвала там на службе. З бацькам яны часта вялі спрэчкі. Бацька, як атэіст, казаў, што Бога няма, а цётка — што Бог ёсць. І калі я часам пры гэтым прысутнічаў, то, як ні дзіўна, часцей за ўсё падтрымліваў цётку. Казаў: “Бацька, ну добра, ты не верыш у Бога. Але паглядзі: хіба цётка што дрэннае робіць? Паглядзі, як яна сябе паводзіць у адносінах да працы, да суседзяў, да людзей. Што дрэннага ў тым, што яна верыць у Бога?” Дарэчы, я хрышчоны. Калі пачалася вайна і прыйшлі акупанты (бацька пайшоў на фронт), нехта пусціў чутку: нехрышчоных немцы забіваюць. Мама стала шукаць папа, каб нас з сястрой хрысціць, — і знайсці было нялёгка.

— Таму што большасць святароў камуністы расстралялі ў 1937 годзе?

— І не толькі таму. Тыя, што засталіся, адмаўляліся, казалі: “А дзе вы раней былі?” Бо мне ўжо было 5 год на той час. Урэшце мама знайшла царкву і папа, які згадзіўся і пахрысціў нас. Пасля ўжо я зразумеў, якія вакол нас былі добрыя людзі. Тады ж камуністаў было небагата, на ўвесь сельсавет чалавек пяць, сярод іх мой бацька. І варта было некаму сказаць немцам, што гэта сям’я камуніста, — магчыма, усё скончылася б страшна. Але ніхто нас не прадаў. Думаю, што пры ўсім тым бацька быў справядлівым чалавекам — і ў людзей была павага да гэтай ягонай справядлівасці. Так што я хрышчоны. І ў Бога як у найвышэйшую сілу, найвышэйшую справядлівасць — свята веру.

«А што такое сельгасаддзел? Гэта ў кожны нумар «давай-давай-давай!»

— Калі вы пачалі пісаць уласна журналісцкія матэрыялы?

— На трэцім курсе ўніверсітэта я паехаў на практыку ў аршанскую газету “Ленінскі прызыў”. Паехаў туды невыпадкова — у Оршы тады жыў Уладзімір Караткевіч. І ён, ведаючы, што ў нас практыка будзе, запрасіў мяне туды. Ён не так даўно вярнуўся з Украіны, працаваў у Оршы настаўнікам. І хацеў побач мець блізкага па духу чалавека.

— А вы з Караткевічам з якога часу былі знаёмыя?

— Мы з Валодзем былі знаёмыя з таго часу, калі разам з Рыгорам Барадуліным і іншымі былі ўдзельнікамі нарады маладых пісьменнікаў у 1955-м ці 1956 годзе. Валодзя на тую нараду яшчэ прыязджаў з Украіны, дзе пасля заканчэння Кіеўскага ўніверсітэта працаваў настаўнікам. Гэта пазней пры дапамозе Танка яго адтуль перавялі на радзіму.

— І што вы пісалі ў “Ленінскім прызыве”?

— Прыехаў я, маладзенькі студэнцік, і мяне, канешне, адразу нагрузілі — кінулі ў сельгасаддзел. А што такое сельгасаддзел? Гэта ў кожны нумар “давай-давай-давай”! І працаваў я так: адзін дзень у камандзіроўцы, другі дзень адпісваюся, даю ў нумар — і зноў у камандзіроўку.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

В МИРЕ

Готов ли Иран изменить курс?

Избранный президент Ирана Хассан Рухани обнародовал заявление, в котором назвал свою победу “новым шансом для тех, кто уважает демократию, сотрудничество и открытый диалог”.

Одним из главных обещаний Рухани в ходе предвыборной кампании было добиться снятия международных санкций, связанных с иранской ядерной программой. Накануне в Тегеране звучали призывы освободить политических заключенных. Судя по всему, Рухани относится к этой идее благосклонно.

64-летний Хассан Рухани — единственный священнослужитель среди шести кандидатов, баллотировавшихся 14 июня. Он же самый реформаторски настроенный среди них, хотя называть его оппонентом режима, либералом или западником нельзя — тех в Иране к выборам просто не допускают.

Из биографии...

Хассан Рухани родился 12 ноября 1948 года. Он не новичок в политике, хотя до сих пор больше выступал как эксперт, нежели практический руководитель. С 1992 года он бессменно возглавлял иранский Центр стратегических исследований — аналитический и консультативный орган при полновластном Духовном лидере. Дважды избирался депутатом меджлиса, где занимал должность вице-спикера. С 1989-го по 2005 год был секретарем Совета национальной безопасности Ирана. Имеет дипломатический опыт: при президенте Хатами представлял Иран на переговорах по ядерной проблеме.

Он резко критиковал Махмуда Ахмадинежада, который, по его мнению, наносил большой вред стране “безответственными и непродуманными заявлениями”.

Новый президент — высокообразованный шиитский богослов и правовед. Защитил докторскую диссертацию в Каледонском университете в Глазго. Владеет арабским, английским, французским, немецким и русским языками.

ДИСКУССИЯ

Перестаньте бить поклоны царю-батюшке...

С интересом прочитал рассуждения Ивана Анташкевича и Анатолия Левковича про диалог и новую политику (см.: "Народная Воля", №42 от 31.05.2013 г.). Они дают в целом правильную оценку нынешней ситуации в Беларуси, но сама концепция "новой политики" и "диалога" представляется утопической.

Что имеем?

Процитирую ряд бесспорных суждений из указанной статьи: "власть хронически запаздывает с реформами", "руководство Беларуси по привычке проводит советскую политику, сохраняя госсобственность и монополию власти", "уезжают белорусы из страны", "и началась ее (Беларуси) новая интеграция с Россией", "особый путь Беларуси", "с учетом неизбежности подписания документов об образовании Евразийского союза этот путь будет завершен".

Что можно добавить к сказанному? На мой взгляд, экономика приходит в упадок, хронически не хватает денег и инвестиций, происходит девальвация рубля... и деградация общества. При нынешней политике Беларусь не имеет перспектив развития и медленно, но поступательно "поглощается" восточной соседкой под видом разных интеграционных проектов: Таможенного союза, Единого экономического пространства и — с 1 января 2015 г. — Евразийского союза. На этот счет в Астане и Минске приняты "стратегические решения".

Действительно, для Беларуси наступает "ответственная пора" и надо начать "интенсивное движение за всем цивилизованным миром". Весь вопрос: как, с кем и с какой стратегией?

В чем суть "новой политики"?

И.Анташкевич и А.Левкович рассчитывают на добрую волю "царя-батюшки". По их мнению, *"первый президент может пойти на Новую политику под рукоплескание элит и большинства белорусов, если будет осуществлять ее всерьез и в интересах нации и людей"*.

Авторы предлагают начать "новую политику" с изменений и дополнений в Конституцию. Они даже подсказывают, какие поправки могут быть внесены на очередном референдуме (в частности, о введении смешанной системы выборов парламента и местных Советов депутатов, о новом административно-территориальном делении, о новом статусе президента).

В целях скорейшего проведения "новой политики" авторы согласны на досрочные президентские выборы и их совмещение с референдумом по изменению и дополнению Конституции (в феврале-марте 2014 г.).

Опять вразрез с Конституцией

А знаете ли вы, господа-политики, что досрочные выборы президента Республики Беларусь могут проводиться только в точно установленных случаях, в частности, когда президент не способен по состоянию здоровья осуществлять свои обязанности, при отстранении его от должности в случае обвинения в совершении государственной измены или иного тяжкого преступления, при написании заявления об отставке, при неожиданной вакансии этой должности? И надо ли ждать белорусам 2020 года, когда президент — глава государства может, по версии авторов, передать часть своих полномочий другим ветвям власти и избираться снова не более чем на два срока? А разрешаете ли вы нынешнему главе государства участвовать в выборах 2020 года еще на два пятилетних срока? И гарантируете ли вы, что в 2030 году в Беларуси будет другой президент?

А может, нам вообще отказаться от должности президента (через референдум), возложив его основные обязанности по совместительству на председателя парламента? "Плюсы" очевидны: экономия средств не только на аппарате при главе государства, но и на его зарплате. И никто не будет стремиться стать президентом!

Диалог нужен, но с кем и о чем?

По мысли авторов, новая политика должна опираться *"на поддержку элит, большинства граждан, в том числе оппозиционных активистов"*, то есть на диалог власти с обществом. Для проведения диалога авторы предлагают *"...создание с участием власти общественной организации "Общественная палата народных представителей" (почти как Всекитайское собрание народных представителей, где заседает почти 3000 депутатов от различных слоев китайского общества. — Авт.)*.

Авторы считают, что участниками этой "ОПНП" могут быть многие организации, в том числе оппозиционные политические партии. Более того, они предлагают подготовить Договор, который будет носить примирительный характер между властью и оппозицией *"во имя Новой политики"*.

В этой связи хочется задать дуэту авторов несколько вопросов. Разрешат ли лидеру ОГП Анатолию Лебедько участвовать и выступать на заседаниях "ОПНП"? Будет ли допущен к "диалогу" бывший кандидат в президенты Александр Козулин? Сможет ли легализовать свою деятельность фактически состоявшаяся (но не зарегистрированная) партия "Белорусская христианская демократия" и будут ли от нее представители? И как быть с тем, что в неволе продолжает оставаться ряд оппозиционных политиков и общественных деятелей?

Замечу также, что властям ничего не стоит сформировать еще одну "палату" и записать в нее поименно нужное количество представителей "гражданского общества". Можно не сомневаться, что они будут "рукоплескать" первому президенту, если он проявит милость и объявит о начале "новой политики". С такой "палатой" можно будет вести "диалог" долго и плодотворно, не обращая внимания на "погоду в доме".

* * *

Несмотря на высказанные расхождения с авторами публикации, я согласен с их заключением: *"Раньше или позже новая политика будет реализована, и Беларусь обязательно повторит опыт успешных народов"*. Только когда это произойдет — вот вопрос, и это не зависит от того, сколько поклонов господа Анташкевич и Левкович отобьют царю-батюшке.

Михаил ПАСТУХОВ, гражданин Республики Беларусь, общественный активист, сторонник перехода к демократическому правовому государству.

БЛІЦ

Тры гады таму, напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў, галоўны кандыдат на гэтую пасаду запэўніваў народ, што жыццё значна палепшыцца. Хаця напярадзе быў абвал рубля, павышэнне коштаў на паліва, тавары і паслугі харчавання, рэзкае павышэнне коштаў на аўтамабілі і г.д. Ці ачунялі людзі пасля такіх узрушэнняў?

Мы вырашылі высветліць гэта і задалі самым розным людзям адно пытанне:

Палепшылася ці пагоршылася ваша жыццё за апошнія тры гады?

Канстанцін ЖАЛЯГІН, рабочы "Мінскзеленбуда":

— У мяне за гэты час заробак ніколькі не змяніўся, але я жаніўся, у мяне цяпер сям'я, дзіця... Канешне, грошай не хапае. Кошты ў крамах такія, што не апранешся... А заробак як калі — то чатыры, то чатыры з паловай мільёны. А яшчэ за кватэру трэба плаціць... Вось і выкручваюся.

Іван ЦЯПУК, рабочы, вальшчык лесу:

— Грошай катастрафічна не хапае. І раней іх не надта шмат было, але цяпер адчуваецца, як ніколі. Працуеш-працуеш, а ўсё толькі каб не памерці з голаду. Пра раскошу нават і не думаю. Хаця б выжыць.

Таццяна СНІТКО, рыэлтар:

— Калі шчыра, то маё матэрыяльнае жыццё заўсёды было кепскім. Але я ўжо другі год запар магу дазволіць сабе адпачынак на моры. Хаця раней я магла пра гэта толькі марыць. Лятаць адпачываць з сынам у Крыму, а сёлета паеду ў Балгарыю. Праўда, у Крыму ўдалося прабыць цэлы месяц, а ў Балгарыю паедзем на тыдзень. Дарэчы, сёлета я з ім еду яшчэ ў спелеалячэбніцу ў Салігорск. Я працую не толькі рыэлтарам, таму і выкручваюся. Маё становішча стала крыху лепш таму, што я стала больш круціцца і навучылася назапашваць грошы. Тры гады таму я адмовілася ад арандаванага жылля і перасялілася ў свой дом, фактычна вясковы. Гэта, канешне, больш за ўсё паўплывала на паляпшэнне матэрыяльнага становішча.

Аляксандр ШЫРЫНСКІ, былы вайсковец:

— Канешне, жыццё стала значна горшым. Я сёння не магу сказаць з упэўненасцю, што будзе заўтра. І на старасці гадоў я стаў думаць пра лусту хлеба. Разумееце? Не пра тое, каб пайсці кудысьці ў рэстаран, а пра лусту хлеба. Не пра тое, каб палепшыць сваё матэрыяльнае становішча, а думаць пра тое, як выжыць. Прадукты даражэюць штодня. Няма чым нам хваліцца. Калі б мне 30 гадоў тамy сказалі, што я апынуся ў такой сітуацыі, то я б падумаў, што гэты чалавек нейкі дурань, бо гэта ж немагчыма. За сваімі саслужыўцамі ці сябрамі ўжо не сустракаемся, як раней, за адным сталом. Якія застоллі?! Усе сядзяць па сваіх кватэрах. Людзей бачу, толькі калі хаджу з сабакам гуляць.

Вячаслаў ПІЛІПУК, інжынер-радыёэлектроншчык:

— Маё цяперашняе жыццё — гэта барацьба за выжыванне. Калі раней я мог сабе нешта дазволіць, то цяпер няма сэнсу аб гэтым нават задумвацца. Харчаванне і камунальныя паслугі — гэта ўсё, на што ідуць усе мае грошы. Нават з вопраткі я сабе амаль нічога не набываю. Пра якасць харчавання я ўжо і не кажу. Больш-менш прыстойная ежа каштуе дорага. Я ўжо маўчу пра кошты на лекі для маіх бацькоў.

Апытвала Любоў ЛУНЁВА.

P.S. *Вядома ж, у краіне нямала і тых, каму жыццё здаецца раем. Але ж расслаенне грамадства на вельмі бедных і вельмі багатых відавочна. А як сказаць, што усе жывуць нармальна, — такога не скажаш.*

МОДЕРНИЗАЦИЯ

К современной войне белорусская армия не готова

*Военный эксперт **Александр Алесин** является безоговорочным авторитетом в военной области, суждения которого никогда не ограничены какими-нибудь партийными или идеологическими шорами. В рамках проекта "Европейский диалог о модернизации с Беларусью" с ним беседует наш корреспондент.*

— Нужна ли Беларуси кардинальная военная реформа? Если нужна, то по каким направлениям она должна проходить?

— С моей точки зрения, Беларуси нужна военная реформа, и особенно в области технического перевооружения. Если с точки зрения организационной, подготовки кадров и структурной мы выглядим не хуже, чем соседние страны, то с точки зрения технического потенциала наблюдается катастрофическое старение боевых возможностей советской техники, которая нам досталась в наследство от СССР. Если по ПВО Россия нам еще что-то подбрасывает, то в бронетанковой, артиллерийской технике не предвидится обновления.

Недавно списали 50 самолетов, и теперь Россия шантажирует, заявляя: никакого лизинга не просите, дадим самолеты только на условиях размещения в Беларуси российской базы. Все это происходит по причине плохого экономического положения страны, бюджет не имеет денег на техническое перевооружение армии. В то же время очевидно, что задача технического перевооружения армии назрела.

— Но техническое перевооружение — это же не реформа, а просто замена боевой техники?

— Не совсем так. Дело в том, что в прежнем качестве, как осколок Советской армии, белорусская армия больше существовать не может. Очевидно, что она должна на чем-то специализироваться. Возможно, придется отказаться от громоздких сухопутных сил, большого количества артиллерии, танков и так далее. То есть нужна не только техническая, но и структурная перестройка. Технику придется сокращать, иначе мы не удержим нужное количество офицеров, прапорщиков и специалистов.

Реформа неизбежна, вопрос в том, как быстро и в каком объеме. Президент Лукашенко уже отдал приказ оптимизировать численность армии.

— Если уже и власть понимает необходимость реформы армии, то есть ли согласие по самому важному для многих людей вопросу — должна ли Беларусь двигаться к профессиональной армии или стоит сохранить призыв?

— Вопрос стоит в том, способна ли Беларусь содержать профессиональную армию. Профессиональная армия обходится государству дорого. Военный профессионал должен за счет своего жалованья содержать семью, жить на уровне среднего класса. Иначе он не пойдет служить. Может ли Беларусь обеспечивать такой уровень благосостояния своим военным? Я сомневаюсь. Не более чем 10—15 тысячам.

При нашем бедственном экономическом положении мы просто обречены на комплектование армии некоторое время по призыву. Потому что призывнику можно практически ничего не платить, его нужно только обучить и кормить. США в расчете на одного человека на оборону тратят в 20 раз больше, чем Беларусь.

У наших соседей, где был введен принцип профессионального комплектования, произошло резкое сокращение численности армии. Желающих служить особо нет.

Если мы переходим на профессиональный принцип комплектования армии, оборону страны отдаем россиянам. Россияне сейчас набиваются со своей авиабазой — это только первый признак того, что белорусская армия становится недееспособной. Если мы будет сейчас пытаться создать армию по профессиональному принципу, то потеряем армию совсем.

— Вы сказали, что сейчас экономически Беларусь может прокормить только 10—15 тысяч профессионалов. А сколько, по-вашему, нужно для белорусской армии?

— Сейчас собственно армия — 45 тысяч и приблизительно 15 тысяч — гражданские служащие. Сколько нужно — вопрос неоднозначный. Например, бывший министр обороны Павел Козловский считает, что нужно около 30—35 тысяч вместо нынешних 60 тысяч. Приблизительно к этим цифрам склоняюсь и я. Но дело в том, что Александру Лукашенко многочисленная армия нужна для торга с Россией, чтобы получать преференции, льготы.

— Белорусский президент любит говорить о том, какая мощная и боеспособная белорусская армия. В то же время можно услышать совершенно противоположные мнения экспертов или людей, которые недавно уволились из армии. Где, по-вашему, истина?

— Истина посередине. Наша армия, конечно, не так сильна, как говорит об этом главнокомандующий. С другой стороны, она не находится в таком беспорядке и плачевном состоянии, как это видят оппозиционные политики. С точки зрения организации и структуры, системы подготовки кадров наша армия стоит выше, чем украинская и даже российская. Добавьте сюда и ментальность, отсутствие национальных, религиозных противоречий.

Однако нельзя отрицать факт старения не только техники, но и инфраструктуры, сооружений, аэродромов. Революция в военном деле идет очень быстро. Если взять современную войну с применением высокоточного оружия, крылатых ракет, то к этой войне мы не готовы. Надо предпринять много усилий, чтобы выйти на уровень современных требований. Хотя можно сказать, что и все другие армии постсоветского пространства к современной войне не готовы. Но разве нам от этого легче?

Виталий ОСИПОВИЧ.

ЗАКУЛІССЕ

Дык Пазьняк ці Быкаў?

альбо Белыя плямы гісторыі Беларускага Народнага Фронту

З нечаканым прызнаннем пра не такое ўжо далёкае мінулае выступіў старшыня ГА "Таварыства беларускай мовы" **Алег Трусаў**.

"Я быў адзіным партсакратаром, які ўвайшоў у аргкамітэт БНФ, — заявіў Алег Трусаў. — БНФ стварыў Васіль Быкаў, а не Зянон Пазьняк. Менавіта Васіль Быкаў запрасіў мяне дадому і прапанаваў вылучыць на старшыню аргкамітэта не Пазьняка, а Якавенку, разумеючы, што Пазьняка вылучаць рана. Я выканаў яго просьбу. Дарэчы, на першае пасяджэнне аргкамітэта па стварэнні Беларускага Народнага Фронту "За перабудову і адраджэнне" Пазьняк не прыйшоў — не ведаю чаму. І не трэба хлусіць, што аргкамітэт узначальваў Пазьняк, — яго мы абралі толькі вясной 1989 года. У аргкамітэт ўваходзілі 35 чалавек, больш за палову — камуністы. БССР увогуле была самай камуністычнай краінай у свеце. У Пазьняка і намеснікамі былі два камуністы — Ткачоў і Хадыка. Так што хаваць?"

Зянон Пазьняк у сваю чаргу распаўсюдзіў наступную заяву:

"Гэта, канешне, сумна, што нешта неверагоднае пачало пісацца, але крытыкаваць і граміць Алега Трусава я не буду, бо прытрымліваюся прынцыпаў, якія мы выпрацавалі і прынялі на двух нашых сходах (з'ездах) "дэпутатаў Незалежнасці" (2006 і 2009 гг). Менавіта: у сітуацыі афіцыйнага знішчэння, фальсіфікацыі і аплёўвання гісторыі нашай Незалежнасці і свабоды мы, дэпутаты Апазіцыі БНФ, не можам крытыкаваць адзін аднаго па асабістых якасцях, недахопах, поглядах і трактоўках. Бо гэта азначае ўкласці зброю ў подлыя рукі нашых агульных ворагаў і нішчыцеляў Беларусі, якія не спыняюцца ні перад чым.

Мы, дэпутаты ад БНФ, паўплывалі на зрабленне вялікай гістарычнай справы нацыі — дасягненне Незалежнасці Беларусі. І гэта застаецца. У нас няма свабоды, каб свабодна крытыкаваць адзін аднаго.

Неверагоднасці Алега Трусава маюць тую ж прычыну і абумоўлены несвабодай. Паводле маіх назіранняў, я сумняваюся, ці быў Быкаў увогуле асабіста знаёмы з Алегам Трусавым. Дый асяроддзе Быкава добра вядомае і зафіксаванае.

Я прасіў бы ўсіх нашых дэпутатаў, якія яшчэ жывуць, быць адказнымі і стрыманымі ў словах, каб незнарок не дапамагаць нішчыцелям, не апынуцца ў смешным становішчы, якое можа быць патрактавана на шкоду праўдзе і рэчаіснасці".

Вось такі абмен ударамі дзвюх вядомых асоб. Кропкі над "і" паставіць гісторыя.

Ігар МАРОЗАЎ.

У КНІГУ ГІНЕСА

Пенсія Станіслава Шушкевіча складае 37 цэнтаў

Як вядома, А.Лукашэнка ў 1997 годзе адмяніў пастанову парламента аб пажыццёвай пенсіі былым прэм'еру і кіраўніку дзяржавы ў памеры 70—75% ад акладу дзеючых прэм'ера і спікера і падпісаў дэкрэт аб "упарадкаванні пенсій за асаблівыя заслугі перад беларускім народам". Па сутнасці, Лукашэнка асабіста вызначыў, каму даць высокія пенсіі, а каму — не.

Атрымалася, што пенсіі за асаблівыя заслугі былі прызначаны ў асноўным першым асобам савецкай Беларусі, напрыклад, былым кіраўнікам Кампартыі Беларусі **Мікалаю Слюнькову і Яфрэму Сакалову**. Пяцярым былым кіраўнікам незалежнай Беларусі — **Станіславу Шушкевічу, Георгію Таразевічу, Сямёну Шарэцкаму, Мечыславу Грыбу і Міхаілу Чыгіру** — дадзеным дэкрэтам пенсія была пакінута на тым узроўні, на якім знаходзілася на момант падпісання дэкрэта, адным словам, "замарожана". У 1997 годзе гэта было 3 мільёны 196 тысяч беларускіх рублёў, а пасля дэнамінацыі 1999 года стала 3200 рублёў у месяц. Сёння такую пенсію і атрымлівае Станіслаў Шушкевіч. Калі перавесці яе ў долары ЗША, то атрымаецца 37 цэнтаў па курсе Нацбанка.

Трэба адзначыць, што Шушкевіч, які доўгі час сцвярджаў, што прынцыпова не хоча што-небудзь прасіць і прыніжацца, у 2002 годзе ўсё ж такі звярнуўся ў суд, аднак у іску яму было адмоўлена. Судовае рашэнне Шушкевіч абскардзіў, дайшоў да Вярхоўнага суда, але і адтуль прыйшоў адказ: усё правільна, пенсія выплачваецца ў адпаведнасці з існуючым заканадаўствам.

У 2010 годзе праз "Народную Волю" Станіслаў Шушкевіч звярнуўся да да тагачасных прэм'ер-міністра Беларусі **Сяргея Сідорскага**, старшыні Савета Рэспублікі **Анатолія Рубінава**, старшыні Палаты прадстаўнікоў **Уладзіміра Андрэйчанкі**, кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта **Уладзіміра Макея**, старшыні Вышэйшага Гаспадарчага суда Беларусі **Віктара Камянкова** з патрабаваннем аднавіць справядлівасць. *"Відавочна, што дэкрэт, калі ён адпавядае Канстытуцыі, не можа ператвараць пенсію ў насмешку, зрабіць яе менш за мінімальную сацыяльную пенсію,* — напісаў Шушкевіч. — *Але паводле нашых законаў я сам не магу звярнуцца ў Канстытуцыйны суд, каб суд гэта пацвердзіў. Таму, у адпаведнасці з артыкулам 116 Канстытуцыі РБ, я прашу Вас звярнуцца ў Канстытуцыйны суд, каб ён вызначыў, наколькі адпавядае Канстытуцыі РБ дэкрэт прэзідэнта №16 ад 9 верасня 1997 года, згодна з якім мая пенсія ператворана ў насмешку і ганьбіць не толькі таго, хто яе прызначыў сваім дэкрэтам, але і ўсе дзяржаўныя інстытуты, якія маюць дачыненне да сацыяльнага забеспячэння".*

Зразумела, што ніхто з чыноўнікаў пенсіяй Шушкевіча займацца не стаў.

Але як можна пражыць на пенсію ў 37 цэнтаў? Можа, Станіслаў Станіслававіч ад яе ўжо адмовіўся?

— Пенсію кожны месяц прыносіць мне дамоў паштальён, па дамоўленасці за яе распісваецца цешча, — кажа Станіслаў Шушкевіч. — *Зразумела, што ў цывілізаваным грамадстве такога не бывае, гэта ганьба не толькі Лукашэнку, але і дзяржаве, якая дазваляе падобнае.*

Дарэчы, мая пенсія — гэта паказчык таго, як развіваецца эканоміка Беларусі. Лукашэнка сваім дэкрэтам 1997 года пакінуў пенсію на тым узроўні, на якім яна была ў 1996 годзе, але тады гэта складала 300 долараў, а зараз — 37 цэнтаў! Змарнеў наш рубель больш як у 800 раз. У цывілізаванай краіне любы ўрад, любое кіраўніцтва даўно ўжо вылецела б у трубу...

Што тычыцца мяне, то, дзякуй Богу, здароўе не падводзіць, а зарабіць на жыццё я магу. Зараз вось чытаю курсавыя і дыпломныя рабоцы студэнтаў Варшаўскага ўніверсітэта, дзе выкладаю. Дарэчы, у гэтым годзе я чытаў лекцыі ў Польшчы, Паўднёвай Карэі, Аўстрыі.

ДАРЭЧЫ

Ад пенсіі адмовіліся...

Згодна з дэкрэтам А.Лукашэнкі 1997 года з такой мізэрнай пенсіяй — 3 тысячы 200 рублёў — застаўся не адзін Станіслаў Шушкевіч.

На момант падпісання дэкрэта быламу прэм'ер-міністру Беларусі Міхаілу Чыгіру яшчэ не споўнілася 60 гадоў, але вось ужо 5 гадоў, як ён мае пенсіённы ўзрост.

— У 1996 годзе, калі я падаў у адстаўку, пачаў атрымліваць гэтую пенсію, — расказвае Міхаіл Чыгір. — *Але потым яна абясцэнілася, ператварылася ў нішто. Я ад яе адмовіўся і атрымліваю зараз пенсію па ўзросце. Паколькі я быў дзяржслужачым, пенсія больш-менш неблагая..*

Што тычыцца яшчэ трох былых кіраўнікоў Беларусі, то, як вядома, Георгій Таразевіч памёр без пенсіі, Сямён Шарэцкі з'ехаў у замежжа і сёння жыве ў ЗША. Мечыслаў Грыб, як і Міхаіл Чыгір, ад "пенсіі за асаблівыя заслугі" адмовіўся і атрымлівае пенсію ваеннаслужачага. Грыб — генерал-лейтэнант міліцыі.

Марыя ЭЙСМАНТ.

ФУТБОЛ

І з галандцам прайгралі

Як вядома, галоўным трэнерам мінскага "Дынама" стаў галандзец Роберт Маскант.

Трэнерскую кар'еру Маскант пачаў у 1999 годзе ў галандскім клубе "Розендал". Затым працаваў на радзіме з камандамі "Гоў Эхед Иглз", "Вілем ІІ", НАК "Брэда", МВВ, "Гронінген". Аднак найбольшага поспеху дамогся з польскай "Віслай", выйграўшы ў 2011 годзе чэмпіёнскі тытул. У мінулым годзе Маскант трэніраваў "Гронінген", які фінішаваў у чэмпіянаце Галандыі на 7-м месцы. Зрэшты, і галандзец не дапамог мінскаму "Дынама". Днямі яно прайграла барысаўскаму БАТЭ — 1:2. Астатнія вынікі тура: "Шахцёр" (Салігорск) — "Нафтан" (Наваполацк) — 2:0, "Гомель" — "Днепр" (Магілёў) — 0:0, "Дынама" (Бр) — "Белшына" (Бабруйск) — 1:0, "Славія" (Мазыр) — "Нёман" (Гродна) — 1:0, "Тарпеда-БелАЗ" (Жодзіна) — "Мінск" — 2:1.

Наступны тур адбудзецца 19 чэрвеня: "Шахцёр" — "Дынама" (Бр), БАТЭ — "Славія", "Мінск" — "Дынама" (Мн), "Нёман" — "Белшына", "Днепр" — "Тарпеда-БелАЗ", "Нафтан" — "Гомель".

Становішча каманд пасля 9-га тура

КАМАНДА	Г	В	Н	П	М	А
1. Шахцёр	12	9	2	1	17—2	29
2. БАТЭ	12	7	2	3	20—11	23
3. Гомель	12	5	5	2	13—8	20
4. Белшына	12	5	4	3	9—10	19
5. Дынама (Мн)	12	4	5	3	14—12	17
6. Нёман	12	4	4	4	12—10	16
7. Тарпеда-БелАЗ	12	4	3	5	12—14	15
8. Дынама (Бр)	12	4	2	6	9—14	14
9. Мінск	12	3	4	5	8—12	13
10. Днепр	12	3	4	5	8—10	13
11. Нафтан	12	1	5	6	6—15	8
12. Славія	12	1	4	7	3—13	7

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

СУДЬБА ЧЕЛОВЕКА

«Извините, мне сейчас совсем не до этого...»

Неожиданный указ А.Лукашенко об освобождении от должности председателя Высшего Хозяйственного суда Беларуси **Виктора Каменкова** вызвал немало разговоров. Тем более что никаких официальных объяснений или пояснений не последовало. В марте Каменкову исполнилось всего 57 лет, казалось бы, еще работать и работать! Тот же Валентин Сукало и в 71 год руководит Верховным судом...

"Народная Воля" попыталась выяснить причины ухода Каменкова.

Каменков никогда не бегал от журналистов, отвечал на вопросы и, несмотря на то, что входил в список высших должностных лиц страны, сам поднимал городской телефон.

К тому же Каменков был, наверное, единственным председателем суда, который на официальном сайте ВХС вел свой блог. Записи обновлялись не каждый день, и революционных призывов там не было, но какие-то интересные комментарии или цитаты время от времени появлялись. Сейчас эта страница на сайте ВХС уже отсутствует.

У Каменкова осталась общественная нагрузка — он по-прежнему является председателем Белорусской федерации баскетбола. А еще Виктор Сергеевич заведует кафедрой финансового права и правового регулирования хозяйственной деятельности в БГУ. На кафедре сегодня говорят, что Каменков — на больничном.

"Народная Воля" разыскала Виктора Сергеевича в одном из отделений Республиканской клинической больницы медицинской реабилитации в Аксаковщине. Выслушав вопрос о том, что его освобождение от должности уже успело обрасти самыми разными слухами, он ответил: *"Извините, мне сейчас совсем не до этого..."*

Марина КОКТЫШ.

НЕЛЬЗЯ МОЛЧАТЬ!

И матом не ругнёшься...

Кажется, мы должны уже к этому привыкнуть! Едва ли не каждый день в Беларуси растут цены. Причем на все. Еще недавно конверт по Беларуси стоил 1200 рублей, сейчас — 1500, конверт в Россию стоил 5700 рублей, сейчас — 6500. Отстала подошва в туфлях, зашел в мастерскую, оказывается, подклеить ее стоит 20 тысяч рублей.

Раньше пенсионерам давали талоны на бесплатное протезирование зубов. Сейчас только за деньги, депутаты бессовестно у нас эту льготу отобрали. В прошлом году за два протеза я отдал 400 тысяч рублей, а 30 мая этого года пошел оплачивать протезирование одного зуба в областной стоматологической поликлинике и заплатил уже 435 тысяч рублей. Я понимаю, что цены выросли. Но не думал, что в 2 раза!

Недавно снова схватила зубная боль, пришлось удалить зуб, и врач рекомендует вставить протез и мост. Отказался. Жене 73 года, ей тоже надо ставить несколько протезов. Но где нам взять столько денег?!

В Беларуси у простых людей нищенские пенсии, но меня поразили зарплаты молодых медсестер в медучреждениях Витебска — 1 миллион 300 тысяч рублей. Поинтересовался зарплатой почтовых работников — 1 миллион 500 тысяч рублей. Выходит, что 500 долларов зарплаты — это не более чем популистский ход. Хотя сейчас за 500 долларов едва ли купишь треть того, что мог купить на эту сумму в 2009 году.

В демократических странах люди протестуют против снижения жизненного уровня, выходят на площади, стучат в кастрюли и т.д., и т.п. У нас же народ потуже затягивает пояса, потому что если кто-то постучит в кастрюлю, то окажется в отделении милиции за то, что ругался матом...

Тимофей Иванович МАКАРЕНКО.

Витебск.

ИЗ ПИСЬМА

...А про отцов вообще забыли

Не следует под одну гребенку отправлять на пенсию женщин, родивших одного, двух, трех, четырех и более детей.

Нужно подходить к решению этой проблемы дифференцированно. Например, для женщин, родивших одного ребенка, делать скидку один год, двоих — два, троих — три года и так далее. А на бездетных женщин такая льгота, считаю, не должна распространяться вообще.

Кроме этого, следует иметь в виду, что дети имеют и отцов, которых закон упорно не замечает, как будто они здесь ни при чем. А их нужно было бы как-то поощрять.

Степан Иванович МАТИЕК, минчанин.

ПОСЛЕСЛОВИЕ

Не повезло?

На днях в минском Дворце спорта закончились финальные бои 40-го чемпионата Европы по боксу. К сожалению, среди чемпионов континента наших земляков нет!

Чего же добились на домашнем ринге наши мастера кожаной перчатки? Они смогли завоевать одну серебряную и три бронзовые медали. Вазген Сафарьянц (до 60 кг) по праву взял "серебро" и, к слову, все свои поединки провел на довольно хорошем техническом и физическом уровне. "Бронза" у Павла Костромина (до 69 кг), Сергея Новикова (до 81 кг) и Виктора Зуева (свыше 91 кг).

На мой взгляд, всем троим не хватило общей физической и специальной выносливости, чтобы сделать еще один шаг вперед. А может? и два...

Были ли у наших боксеров шансы выступить лучше? Считаю, что были. Но обидное поражение Сергея Корнеева их перечеркнуло. Бывший министр спорта Беларуси А.Григоров (а он специалист в боксе) сказал, что Сергей проиграл все три раунда. Так что и обвинения в адрес судей отпадают. Лично я считаю Сергея самым одаренным и перспективным среди наших боксеров, но, видимо, рано он решил, что поймал Бога бокса за бороду. В первую очередь спортсмену и его личному тренеру нужно сделать из этого поражения правильные выводы и не повторить ошибки на следующем чемпионате мира.

Да, очередной чемпионат Европы ушел в историю. У нас есть четыре медали, но кто из их обладателей способен пройти тернистый путь до Олимпиады в Бразилии? Все очередные чемпионаты Европы и мира мы должны рассмотреть только в этом ракурсе!

Юрий ЯСИНСКИЙ, ветеран спорта, заслуженный тренер Беларуси.

ВОСТРЫ ПОГЛЯД

Чаму ў нас няма месца незалежнаму і палітычна актыўнаму грамадзяніну?

Хутка ў Беларусі стартуе чарговая палітычная кампанія — "выбары" ў мясцовыя Саветы дэпутатаў. На дадзены момант ужо тры апазіцыйныя структуры ("Гавары праўду!", рух "За свабоду" і Партыя БНФ) агучылі свой намер актыўна ўдзельнічаць у "змаганні за дэпутацкія мандаты". Не буду засяроджвацца на тым, што "змагацца" яны збіраюцца ў сітуацыі адсутнасці ў Беларусі самога інстытута празрыстых, адкрытых і сумленных выбараў. Але трэба адзначыць вельмі важную рэч: свой удзел у мясцовых "выбарах" яны разглядаюць як пляцоўку да прэзідэнцкай кампаніі. Але ж мясцовае самакіраванне — гэта асобная і да таго ж вельмі складаная тэма. Тым больш што Беларусь фактычна ці не адзіная краіна Еўропы, дзе стан з мясцовым самакіраваннем проста катастрафічны. Больш таго — самакіравання проста не існуе, а ўся ўлада сканцэнтравана ў лукашэнкаўскай вертыкалі.

Рэальная ўлада і кантроль за фінансавымі сродкамі

Напрыканцы 2009 года напярэдадні чарговых мясцовых выбараў (прайшлі ў студзені 2010 года) улады ініцыявалі ўнясенне змяненняў у Выбарчы кодэкс. Самым істотным і сапраўды важным у прапанаваным для зацвярджэння праекце стала даволі значнае (да 25% ад агульнай колькасці выбаршчыкаў, унесеных у спісы для галасавання) зніжэння лічбы яўкі, неабходнай для фармальнага прызнання выбараў. Такім чынам, улады дэ-факта прызналі неэфектыўнасць працы мясцовых Саветаў дэпутатаў усіх узроўняў. Нават добра адладжаная машына фальсіфікацый на чале са спадарыняй Ярмошынай і высілкі лукашэнкаўскіх прапагандыстаў ужо не могуць пераканаць людзей у патрэбнасці і аўтарытэце гэтых марыянеткавых дэкарацыйных структур.

У 1996 годзе ў выніку праведзенага Лукашэнкам і яго камандай сумніўнага рэферэндуму Беларусь стала зусім іншай дзяржавай. Усе ўладныя паўнамоцтвы былі перададзены прэзідэнту, абраны народам парламент — Вярхоўны Савет — быў гвалтоўна разагнаны. Суды ўсіх узроўняў былі падпарадкаваныя лукашэнкаўскай адміністрацыі.

Такі ж незайздросны лёс напаткаў і органы мясцовага самакіравання. Былі адменены наўпроставыя выбары кіраўнікоў тэрытарыяльна-адміністрацыйных адзінак (гарадоў і раёнаў): абраных жыхарамі мэраў змянілі прызначаныя Лукашэнкам старшыні гар- і райвыканкамаў. Была пабудавана цалкам адарваная ад насельніцтва сістэма вертыкалі, завязаная на аднаго чалавека. Мясцовыя Саветы (гарадскія і раённыя) засталіся, але былі пазбаўлены ўсіх паўнамоцтваў. Адзінае, што ім пакінулі, — гэта права зацвярджаць мясцовыя бюджэты. Але ж трэба ўлічваць тое, што ў мясцовыя Саветы з-за адсутнасці сумленных і празрыстых выбараў трапляюць (за вельмі рэдкім выключэннем) выключна паслухмяныя і падкантрольныя вертыкалі людзі, якія нават падумаць не могуць пра тое, каб пайсці супраць выканкама.

Абсалютная большасць жыхароў любога раёна Гомельшчыны добра ведае, што за вырашэннем любой надзённай праблемы — ад рамонту даху да месца для дзіцяці ў садку — трэба звяртацца да прызначаных Лукашэнкам чыноўнікаў райвыканкама, а не да дэпутатаў райсавета. Здаровая логіка шараговых беларусаў падказвае ім, што праблемы можа вырашыць толькі той, хто мае рэальную ўладу і кантроль за фінансавымі сродкамі, адным словам, лукашэнкаўская вертыкаль. І гэта заканамерны вынік палітыкі рэжыму па знішчэнні мясцовага самакіравання і грамадзянскай актыўнасці ў краіне.

Адсюль і надзвычай нізкая яўка выбаршчыкаў на мясцовых выбарах, і поўная адсутнасць канкурэнцыі ў змаганні за дэпутацкае крэсла. Праца ў мясцовым Савеце ўспрымаецца большасцю саміх дэпутатаў як цяжкая і непрыемная павіннасць, якую трэба выконваць, каб дагадзіць начальству. У выніку большасць беларусаў наўрад ці ведаюць пра існаванне такога "органа ўлады", а калі і ўспомняць пра райсавет, то прозвішча дэпутата ад сваёй акругі стопрацэнтна не назавуць. Ды і навошта ведаць прозвішча чалавека, які чатыры гады нічым не займаецца, праціраючы штаны на рэдкіх пасяджэннях, дзе аднагалосна зацвярджаюць усе праекты выканкама?..

На апошніх мясцовых выбрах (у 2010 годзе) у Калінкавіцкі раённы Савет дэпутатаў спрабавала трапіць прадстаўніца дэмакратычных сіл. Падчас збору подпісаў за сваё вылучэнне кандыдатам яна праводзіла своеасаблівае міні-апытанне. Высветлілася, што за выключэннем некалькіх чалавек ніхто з жыхароў дадзенай акругі не толькі не ведаў прозвішча свайго мясцовага дэпутата і яго кантакты, людзі нават не ведалі, што гэтага чалавека яны ж як быццам і "абралі" на мінулых выбарах. Я ўжо не кажу пра такую рэч, як справаздачы мясцовых дэпутатаў перад выбаршчыкамі. І гэта зразумела. Бо як праводзіць такія справаздачы, калі дэпутаты нават цьмяна ўяўляюць, ад якой акругі яны былі "абраныя". Дзе ж тут ведаць пра праблемы сваіх выбаршчыкаў, а тым больш займацца іх вырашэннем, назаляючы раённаму начальству! Ім гэта трэба?

Еўрапейскі досвед і беларуская рэальнасць

Тым часам досвед пераўтварэнняў ва ўсіх без выключэння краінах Усходняй Еўропы паказвае, што паспяховыя палітычныя, эканамічныя і сацыяльныя рэформы адбываліся там на падмурку моцнага і эфектыўнага мясцовага самакіравання. І гэта цалкам вытлумачальная рэч.

Бо пабудаваць сучасную, канкурэнтаздольную ва ўсіх адносінах і камфортную для жыцця краіну могуць толькі ініцыятыўныя асобы з высокім узроўнем грамадзянскай і асабістай самасвядомасці. А тут без мясцовага самакіравання ніяк не абысціся.

Ну не можа нават самы добры начальнік ведаць усе праблемы і болевыя кропкі асобна ўзятага двара, вуліцы ці мікрараёна. Тым больш што ва ўмовах Беларусі ён і не будзе імкнуцца гэтага рабіць. А навошта? Яго ж не мясцовыя жыхары выбіраюць, а прызначае больш высокі начальнік з абласнога цэнтра ці ўвогуле з Мінска. Таму ён і думае, як дагадзіць свайму босу, а тут пад нагамі прасіцелі боўтаюцца са сваімі праблемамі. Ён жа ад іх ніяк не залежыць! Таму і здараюцца сітуацыі, калі дзеля вырашэння самага простага пытання (асфальтавання 50 метраў дарогі ці ўсталявання ліхтара) беларусы пішуць аж у Адміністрацыю прэзідэнта. Для краін Еўропы гэта сапраўдны нонсэнс. У еўрапейскіх краінах цэнтральная ўлада не толькі не будзе займацца такімі праблемамі, яна проста не мае на гэта права, бо будзе парушаны падзел паўнамоцтваў з мясцовым самакіраваннем.

Па-першае, ва ўсіх краінах Усходняй Еўропы, якія пайшлі па шляху дэмакратыі і ўкаранення стандартаў Еўрасаюза, мясцовыя прадстаўнічыя органы (аналагі нашых мясцовых Саветаў) валодаюць рэальнай уладай і цалкам кантралююць мясцовую выканаўчую ўладу (аналагі нашых выканкамаў), якая выбіраецца ці наўпрост мясцовымі жыхарамі, ці самімі дэпутатамі.

Па-другое, менавіта мясцовыя выбары з'яўляюцца ў Еўропе найбольш канкурэнтнымі і прыцягваюць найбольшую ўвагу выбаршчыкаў. Бо менавіта ад мясцовай улады залежыць і памер мясцовых падаткаў, і добраўпарадкаванне, і ўмовы вядзення бізнесу, і многае-многае іншае. Мясцовыя выбары — гэта і праверка для ўсіх буйных палітычных партый і рухаў. Калі яны правальваюцца на мясцовых выбарах, то, значыць, яны не здолелі апраўдаць чаканні грамадзян, не здолелі рэалізаваць свае праграмы на лакальным узроўні. Таму разлічваць на падтрымку падчас агульнадзяржаўных выбарчых кампаній, хутчэй за ўсё, таксама не давядзецца.

Па-трэцяе, мясцовае самакіраванне ў Еўропе кантралюе і распараджаецца пераважнай большасцю фінансавых сродкаў, якія акумулююцца на мясцовым узроўні. Спрыяе гэтаму тое, што большая частка падаткаў, якія плацяць суб'екты той ці іншай мясцовасці, трапляе адразу непасрэдна ў мясцовы бюджэт. У Беларусі ж адбываецца ўсё з дакладнасцю да наадварот. Спачатку Мінск забірае амаль усе грошы ва ўсёй краіны, а потым вырашае, каму і колькі даць. Таму ў Еўропе проста апрыёры немагчымы сітуацыі, якія ў нас трапляюцца ці не на кожным кроку. Напрыклад, вар'яцкая, нічым не абгрунтаваная праграма пабудовы лядовых палацаў у маленькіх раённых цэнтрах, дзе проста процьма надзённых праблем, якія не вырашаюцца гадамі: адсутнасць нармальных транспартных зносін з навакольнымі вёскамі, жахлівы стан медыцыны, развал у камунальнай гаспадарцы і гэтак далей.

Пустыя размовы

Вось і атрымліваецца, што на сённяшні дзень у Беларусі мясцовага самакіравання як такога проста не існуе. Людзей мэтанакіравана пазбавілі права быць гаспадарамі на сваёй зямлі — у сваёй вёсцы, горадзе, раёне, вобласці. Усё ў дзяржаве кантралюецца аграмадным апаратам лукашэнкаўскай бюракратыі. А бюракратыя ніколі не будзе эфектыўным суб'ектам ні эканамічнай, ні сацыяльнай мадэрнізацыі, пра якую так часта ў апошні час кажа сам Лукашэнка.

Бюракратыя ў беларускіх умовах заўсёды будзе працаваць выключна ў рэжыме самазахавання. Гэта дыктуецца самой прыродай аўтарытарнага рэжыму, дзе няма месца незалежнаму і палітычна актыўнаму грамадзяніну.

Таму ўсе размовы пра тое, што рэжым Лукашэнкі здольны мадэрнізаваць эканоміку і сферу сацыяльнага забеспячэння, ды яшчэ і правесці палітычную рэформу, дэлегаваўшы дадатковыя ўладныя паўнамоцтвы парламенту і мясцоваму самакіраванню, цалкам утапічныя.

Менавіта стварэнне моцнага і эфектыўнага самакіравання, а ў больш шырокім сэнсе аб'яднанне грамадзян на лакальным узроўні для абароны сваіх праву (эканамічных, сацыяльных, нацыянальных, палітычных) будзе азначаць пачатак канца ўсёй аўтарытарнай сістэмы.

Дзяніс РАБЯНОК, актывіст Аб'яднанай грамадзянскай партыі.

г.Калінкавічы.

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

Павучыцеся ў палякаў!

У "Народнай Волі" №43 (3784) ад 04.06.2013 г. змешчаны адказы на пытанні газеты амбасадара Польшчы ў Рэспубліцы Беларусь Лешака Шарэпкі пад агульным загалоўкам **"Польшча выбрала свабоду, што з'явілася моцным падмуркам сённяшніх поспехаў"**.

У адказах амбасадара Польшчы надзвычайна важнае значэнне прыдаецца зменам, якія адбываліся ў краіне ў 1989 годзе і членству польскай дзяржавы ў Еўрасаюзе, таму, што яны спрыялі паспяховаму пераадоленню наступстваў апошняга эканамічнага крызісу.

Вопыт рэфармавання польскай эканомікі прадстаўляе інтарэс для беларускай грамадскасці, бо эканамічная сітуацыя ў нашай краіне нагадвае стан эканомікі Польшчы 1989 года, а асноўная задача польскай дзяржавы таго часу — вырашэнне эканамічных праблем — застаецца актуальнай для Беларусі ў цяперашні час.

У 1989 годзе эканоміка Польшчы з састарэлай матэрыяльна-тэхнічнай базай, вялікай матэрыяла- і энергаёмістасцю прамысловасці была неэфектыўнай. Яшчэ больш ускладняла становішча велізарная знешняя запазычанасць, набірала абароты гіперінфляцыя (звыш 500% у 1990 г.).

Вырашэнне складаных эканамічных праблем тагачасны міністр фінансаў Польшчы пачаў з рэалізацыі так званага плана Бальцаровіча.

Планам прадугледжваўся пераход ад адміністрацыйна-каманднай эканомікі, заснаванай на дзяржаўнай уласнасці і груваскай бюракратычнай сістэме кіравання, да рынкавай эканомікі, аснову якой складаў прыватны сектар з еўрапейскімі кіраўніцкімі традыцыямі.

Планавалася лібералізаваць унутраныя цэны, павялічыць экспарт і імпарт, стабілізаваць курс злотага і забяспечыць яго канвертацыю, ажццяўляць кантроль за заробкавай і фінансавай палітыкай прадпрыемстваў утрыманнем вышэйшай за інфляцыю працэнтнай стаўкі па ўкладах у банках.

Сярод запланаваных сістэмных пераўтварэнняў асабліва важнае значэнне набыла змена структуры ўласнасці, пашырэнне сферы самастойнасці прадпрыемстваў, стымуляванне ўнутранай і знешняй канкурэнцыі.

Найбольш складанай аказалася прыватызацыя і рэструктурызацыя асобных галін цяжкай прамысловасці стратэгічнага дзяржаўнага значэння, буйных прадпрыемстваў металургічнай, хімічнай, машынабудаўнічай, энергетычнай, газавай, здабываючай прамысловасці і транспарту.

З цягам часу эканамічная сітуацыя ў Польшчы стабілізавалася, а сама эканоміка стала адкрытай для свету. Была рэфармавана банкаўская сістэма і грашова-крэдытная палітыка, сфарміраваўся рынак капіталу і працы.

Прыватызацыя дзяржаўнай уласнасці, утварэнне рыначнай эканомікі і радыкальнае змяншэнне бюджэтнага дэфіцыту неўзабаве пачалі прыносіць плён. У 2009 годзе прыватны сектар краіны вырабляў ужо амаль 75% валавой прадукцыі, забяспечваючы працай 70% працаздольнай часткі насельніцтва, павысілася канкурэнтаздольнасць польскіх тавараў, а ўзровень інфляцыі склаў менш за 4%. Поспех польскіх рэформ канчаткова стабілізаваў курс злотага, схіліў заходнія фірмы да інвестыцый у польскую эканоміку.

Каб замацаваць змены ў структуры ўласнасці і забяспечыць адпаведнае функцыянаванне рынку, неабходна было сфарміраваць новую нарматыўна-прававую базу. Гэты працэс завяршыўся напрыканцы 90-х гадоў, калі былі прыняты законы аб свабодзе гаспадарчай дзейнасці, прынцыпах выдзялення дзяржаўнай дапамогі і яе маніторынгу. У новых заканадаўчых актах былі ўлічаны прававыя нормы Еўрасаюза ў сферы свабоднага руху тавараў (прадугледжвалася дзяржаўная сістэма ацэнкі якасці, адказнасць вытворцы за вырабы і бяспечнасць прадукцыі).

У 2001 годзе пачаў дзейнічаць новы закон аб прадпрыемствах. Ён цалкам адпавядаў нарматывам Еўрасаюза аб прынцыпах рэгістрацыі і функцыянавання гаспадарчых суб'ектаў.

Дзякуючы паслядоўным зменам нарматыўна-прававой базы зніклі апошнія адрозненні ў падыходзе да гаспадарчых суб'ектаў — цяжкая спадчына сацыялістычнай эканомікі. Сёння ў Польшчы не мае значэння форма ўласнасці, велічыня, сфера эканамічнай дзейнасці прадпрыемства ці нацыянальнасць яго ўладальніка.

Поспех рэформ дазволіў скараціць адлегласць паміж узроўнем эканамічнага развіцця Польшчы і Еўрасаюза.

Шкада, што Беларусь не выкарыстоўвае павучальны вопыт Польшчы.

Іван ЯФІМЕНКА.

Мінск.

Яўген ГУЧОК

На кончыку языка

Дзе душы —
Абязлюджаны,
Там целы —
Абвярблюджаны.

***

У яго адна
Турбота:
Незаўважным быць —
За плотам.

***

У Беларусі той
Квітнее,
Ад каго яна
Гібее.

***

Ніводнай путнай думкі ў галаве
І пару слоў звязаць не можа,
Але з літаратуры ён жыве
Ды і кіруе ёй. О Божа!

***

Лапоча-сакоча —
І сам не ведае, чаго хоча,
Але да грантаў і бонусаў
Ён занадта — ахвочы.

***

Краў не там,
Не з тым дзяліўся —
І на шконцы
Пасяліўся.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Камбайнерам — легкавушкі

Нягледзячы на тое, што гэты год аб'яўлены Годам беражлівасці, можна не сумнявацца, што "Дажынкі" адменены не будуць. І мяне цікавіць: а якія ў гэтым годзе будуць прызы на "Дажынках"?

Вольга Малашанка, Мінск.

Узнагароды за перамогу ў сельгасспаборніцтве вызначаны пастановай Савета міністраў. Калі ў яе не будуць унесены змены, то сёлета падарункі запланаваны такія.

Вобласць, якая перамагла ў рэспубліканскім спаборніцтве, атрымае 240 мільёнаў рублёў.

Раён, які перамог у абласным спаборніцтве, — 140 мільёнаў рублёў.

Для старшых камбайнераў збожжа- і кормаўборачных камбайнаў выдзелена 30 ганаровых дыпломаў з легкавымі аўтамабілямі і грашовымі прэміямі. Шэсць пераможцаў атрымаюць па ганаровым дыпломе і легкавым аўтамабілі. За другое месца акрамя дыпломаў прадугледжаны прэміі па 20 мільёнаў рублёў, за трэцяе — па 8 мільёнаў.

Старшыя камбайнеры маладзёжных экіпажаў (да 31 года) таксама будуць змагацца за прызавыя аўтамабілі.

Пераможцаў сярод вадзіцеляў, якія возяць збожжа ад камбайнаў, чакае першая прэмія ў 15 мільёнаў рублёў.

Аператары машыннага даення, спецыялісты па адкорме буйной рагатай жывёлы, абслугоўванні свінаматак з парасятамі і курэй-нясушак пазмагаюцца за шэсць ганаровых дыпломаў з грашовымі прэміямі ў 28 мільёнаў рублёў кожная; брыгадзіры малочна-таварных ферм — за грашовыя прэміі па 3,7 мільёна; лепшая даярка і даглядчык-пастух у кожным раёне атрымаюць па 3,5 мільёна рублёў.

Урад таксама даручыў БРСМ па ўзгадненні з Мінсельгасхарчам зацвердзіць палажэнне аб парадку арганізацыі і правядзення Рэспубліканскага сямейнага сельхозпраекта "Уладар сяла". Пераможцы гэтага праекта ў кожнай вобласці атрымаюць прэміі па 10 мільёнаў рублёў.

МНЕНИЕ

Как нужно отмечать 3 июля...

Меньше трех недель осталось до проведения в Минске парада по случаю освобождения города от немецких захватчиков. А.Лукашенко сказал, что он должен быть организован на самом высшем уровне, иначе лучше совсем не проводить. И правильно, лучше совсем не проводить. Что, у нас с блеском идут дела? Или все обстоит на самом высоком уровне? Нет, нет и еще раз нет.

Да и не круглую дату будем отмечать. А значит, не нужно проводить парад. Лучше эти деньги не на показуху, а на стоящее дело потратить. На модернизацию производства того же завода, который настолько изношен, что на нем опасно работать и нельзя заработать на жизнь, но с которого рабочие не могут вырваться.

Или вернуть людям потерянные советские вклады, ведь государство ограбило многих освободителей.

А праздник можно отметить концертом и народными гуляньями.

День освобождения я советую отметить также освобождением из тюрем невинных людей, сидящих за то, что боролись за права человека. Мы 18 лет проводим парады, а давайте честно скажем: свободы-то все меньше и меньше.

З.Р.СЕНЬКО.

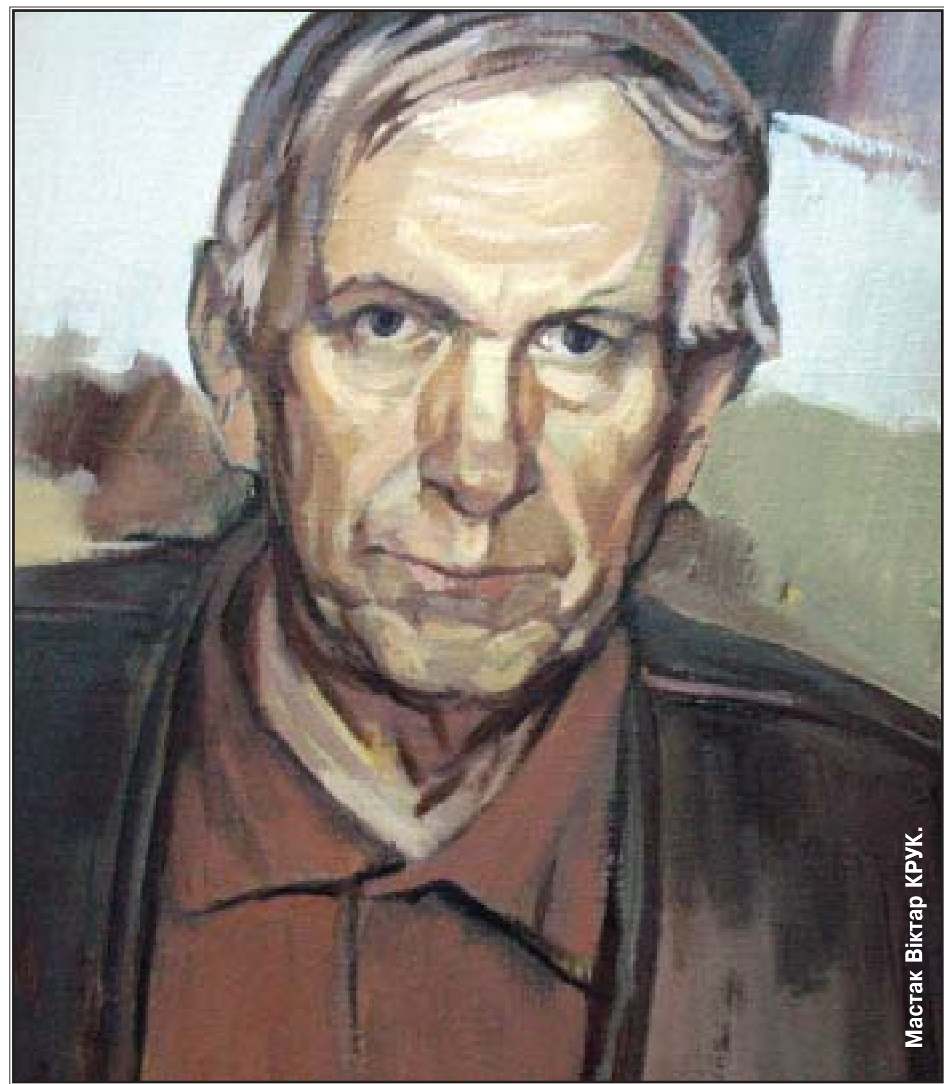
г.Мозырь.

Народная Воля http://www.nv-online.info
18 ЧЭРВЕНЯ 2013 г.

ПАМЯЦЬ

«Я — просты беларус»

10 гадоў таму не стала Васіля Быкава

Мастак Віктар КРУК.

Іду па беразе Дубровенскага вадасховішча, што побач з Раўбічамі, і каля дачы Алеся Адамовіча заўсёды прыпыняю крок. Гляджу скрозь сетку агароджы, ці не відаць сярод зеляніны дрэў і кустоўя Веры Сямёнаўны альбо Наташы. І памяць пачынае адкручваць гады, быццам іх не было ўвогуле, быццам тое, што памятаецца, было ці не ўчора...

Быкаў прыехаў сюды, у дачны пасёлак Акадэміі навук Беларусі, на сваёй "Волзе". Адамовіч, ужо дырэктар маскоўскага кінаінстытута, калі ўлетку наязджаў у Мінск, імкнуўся абавязкова пабываць на дачы. Краявід з дома на пагорку, які займелі яны разам з Віктарам Каваленкам, казачны — вялізная водная прастора і высокі лес на процілеглым беразе.

Час быў няпэўны — пачатак 1990-х. Адразу пасля скону Савецкага Саюза. Было відаць, што сябры бачыліся ўжо ў Мінску, але не нагаварыліся. Вядома, што яны не маглі адзін без аднаго. Ахматава неяк заўважыла, што не верыць успамінам, у якіх з стэнаграфічнай дакладнасцю ідзе аповед у стылі "сказаў ён", "адказаў той". Але магу засведчыць, што Адамовіч працягваў бараніць Гарбачова, ставячы яму ў заслугу, што *"не дапусціў крыві".* Цяпер важна, каб не *"разгуляліся нацыянальныя эгаізмы",* каб у новых дзяржавах усталявалася спалучэнне нацыянальнага з сацыяльнымі чаканнямі большасці. Таму вельмі значны зараз голас інтэлігенцыі. Быкаў быў настроены песімістычна. Лічыў, што "ўсё яшчэ можа вярнуцца і ў больш жорсткім выглядзе". Рэвалюцыі як бы і не было. Савецкі Саюз сам сабой паваліўся. А вось Тэрмідор абавязкова будзе. Што да ролі інтэлігенцыі, дык яна схільная свае прыярытэты выдаваць за агульнанародныя. І тут магчымы корань драмы. Ці ж не так было ў Расійскай імперыі?

— Але ж вырасла новае пакаленне! З'явіліся абсалютна непадобныя, што называецца, нябітыя і таму досыць вольныя і духам і ўчынкамі беларусы! — Гэта я паспрабаваў уставіць свае аптымістычныя "пяць капейчын".

Быкаў не пярэчыў. Вядома, з'явілася новая моладзь. Але гэта звычка — усе надзеі на моладзь, якая сама, між іншым, мае патрэбу ў шырокай грамадскай падтрымцы.

Відаць, што гэтыя думкі спелі ў ім. Іх адбітак ёсць і ў мемуарнай кніжцы "Доўгая дарога дадому", якую я зноў перачытаў зусім нядаўна. Вось ён піша: *"Беларускі народ у сваёй масе напрыканцы XX стагодзьдзя меў клопат ня так з праблемай* ***адраджэньня****, як з праблемай* ***выжываньня****. Хоць як-небудзь, хоць з бальшавіцкім рылам, але каб не ператварыцца ў мерцвяка, што ўвогуле было рэальна. Па сутнасьці ішоў працэс паміраньня (ва ўсіх сэнсах), і важна было клапаціцца, як затрымацца на краю пагібелі, а не дбаць пра колішнюю веліч часоў ВКЛ. Народ тое адчуваў інстынктыўна і таму на першых прэзідэнцкіх выбарах у масе сваёй не пайшоў за Пазьняком і БНФ зь іх віртуальным нацыянал-дэмакратызмам..."*

Але разам з тым ён лічыў: *"Ня надта добра, што зь цягам часу высакародная ўвогуле ідэя адраджэньня набыла ў вачох грамадства архаічнае адценьне — не заўсёды зразумелае, а таму і не прымальнае для сучаснага, празьмерна прагматычнага беларуса".*

Дарэчы, сённяшняе перачытванне мемуарнай кнігі Быкава пакідае ўражанне яе нястрачанай актуальнасці. І ёсць безумоўнае адчуванне, што аўтар спяшаўся, быццам ведаў, што час яму адпушчаны нядоўгі. Зразумела, паралель, якую зараз прывяду, можа падацца не зусім карэктнай. Але вось успомнілася аповесць Васілія Гросмана "Усё цячэ". Гэта невялікая рэч менш вядомая, чым славуты раман "Жыццё і лёс". Пісаў яе Гросман спяшаючыся: рак, выкліканы перажываннямі ў сувязі з арыштам рукапісу яго галоўнага твора, рабіў сваю справу. У першых раздзелах падзеі разгортваюцца з уласцівай Гросману шматпланавасцю і эпічнасцю, у апошніх — ужо ідзе амаль што пратакол. Не паспець! Няма часу! А трэба сказаць самае важнае. І апошнія старонкі ўспамінаў Быкава — падаецца мне — прадыктаваныя гэтым жа адчуваннем недахопу часу і імкненнем сказаць істотныя рэчы. На апошняй старонцы дата — сакавік 2002 года. А трохі болей як праз год яго не стала.

Няма намеру азначыць Быкаўскую "Доўгую дарогу дадому" запаветам ці чымсьці накшталт таго. Быкаў і патас — рэчы нясумяшчальныя. І ягоныя словы ў гэтай кнізе: *"Я ня лідэр і не "сумленьне нацыі", я просты, стомлены жыцьцём беларус, які мае толькі адну мэту — застацца сумленным"* — гэта не праява праслаўтай сціпласці. У гэтых словах сутнасць Быкава як асобы. Я не ведаю мемуарнай кнігі, у прадмоўі да якой аўтар выбачаецца перад тымі, каго не ўпамянуў, *"пра каго напісаў мала ці тым болей ня так, як яны заслугоўваюць", "каго засмуціў названымі фактамі або празьмернымі азначэньнямі. Знарок нікога не хацеў пакрыўдзіць".* Гэта ўжо гаворыць хрысціянская душа Быкава. Але ж яна і не дазволіла яму ўхіліцца ад прамога вызначэння зла і яго носьбітаў.

"Доўгая дарога дадому" ўяўляецца не столькі мемуарам, колькі споведзю. Прычым споведзю-самапазнаннем. Бо ягоная дарога дадому аказалася дарогай да сябе самога, да сваёй чалавечай, беларускай сутнасці. Яна сапраўды была доўгай па часе. І вельмі пакручастай. І "просты, стомлены жыццём беларус" — гэта не поза. Тым больш не моўная фігура. Спадзяюся, зразумела, што ягонае *"просты"* не мае нічога агульнага са звыклай праставатасцю. Гэта хутчэй пастэрнакаўская *"неслыханная простота",* але ў якой пануе глыбокае адчуванне свайго зліцця з народам, з якога выйшаў, з роднай зямлёй. Нічога не маю супраць касмапалітычных пачуццяў. Але вось гэтае самае *"зліццё"* — цудоўнае і разам пакутлівае адчуванне — ёсць тое, чаму варта пазайздросціць. Бо не кожнаму дадзена...

Здаецца, пісьменнік, хаця і дужа лаялі яго ў праўладна-"патрыятычнай" крытыцы, быў абвешаны ўсімі высокімі савецкімі рэгаліямі. Але ж тут і хавалася драма — застацца сумленным. Тая ж у рэшце рэшт праблема, якую мелі перад сабой і часам непасрэдна ці падсвядома адчувалі героі яго прозы. Той жа Сотнікаў... Барыс Сачанка, якому рэдакцыя "Полымя" даручыла "давесці" аповесць, параіў усяго толькі ўвесці адзінае ўпамінанне, што Сотнікаў быў камуністам. Але хіба гэта запала ў душу чытача? Ларыса Шапіцько невыпадкова надала пэўным сцэнам у сваім "Узыходжанні" біблійную выразнасць.

Разам з тым не будзем забывацца на тое, што і ў крытыцы, якая лічыла сябе нацыянальнай, рабіліся спробы давесці, што быкаўскія "лейтэнанты" — гэта не беларускае, што толькі са "Знака бяды" пачаўся Быкаў як менавіта беларускі пісьменнік. Тыя крытыкі не хацелі, не маглі бачыць з-за абмежаванасці свайго зроку, што якраз прага захавання сумленнасці, душы чалавечай выявіла ў найбольшай ступені беларускую сутнасць асобы Быкава, ягонага сэрца. Яна ж, гэта прага, паяднала яго з лепшай рускай літаратурай пра вайну і праз тое з сусветнай. Сам Быкаў дакладна разумеў гэта і на звыклы пералік у расійскай крытыцы — "Бондараў, Бакланаў, Астаф'еў, Някрасаў, Быкаў" — адгукаўся так: калі яны так лічаць, то я не супраць. Нацыянальнае для яго не было вышэй за чалавечае. Таму і Сотнікаў, і Пятрок з Сцепанідай — людзі блізкія менавіта сваім чалавечым патэнцыялам.

Калі думаеш пра гэта, разумееш, што Быкаў быў адным з апошніх гуманістаў найноўшага часу. Разам з ім скончылася тая вялікая літаратура, якую называлі "учительной". Далей пайшлі постмадэрнісцкія гульні. Ёсць нейкая невыпадковасць: скончыўся XX век, век найбольшых трагедый у гісторыі чалавецтва і век высокай літаратуры, прасякнутай малітвай за грэшнага чалавека. Пайшла ў дол кніга, культура. Быкаву не было месца ў гэткім свеце. Ці не таму ён бачыў сябе як *"стомленага жыццём беларуса"?*

Апошнія гады яго жыцця — гэта сапраўдная трагедыя... Тое ж выгнанне. Так, ён добраахвотна выехаў за мяжу. Так зрабілі ў часы гітлераўскага панавання Томас Ман і Ліон Фейхтвангер. Але па сутнасці сваёй гэта было выгнанне. Калі не забывацца, як ён любіў Беларусь, як літаральна дыхаў ёю, то можна гаварыць, што яго задушылі, пазбавіўшы магчымасці жыць і працаваць на роднай зямлі. Эміграцыя не надае сілы пісьменніку. А для Быкава гэта ўвогуле была жудасная доля.

Ці можна забыцца на яго тэлефонны званок мне незадоўга да яго ад'езду з Германіі ў Прагу? Голас быў спакойны, але адчувалася змучанасць. Бадзянні па замежжы старога, хворага пісьменніка, славы і гонару нашай культуры, — гэта будзе, ужо запісана ў абвінаваўчы прысуд рэжыму.

Пахаванне Быкава стала мацнейшай дэманстрацыяй беларускага грамадства. Менавіта тады яно пацвердзіла, што жыве, мае сумленне і прынцыпы. Міжволі прыходзіць параўнанне з падзеямі 19 снежня 2010 года. Тады таксама ў цэнтры Мінска было дужа многа людзей, хаця і менш, чым на Быкаўскім пахаванні. Але было адчуванне, што людзі не ведаюць, што ім рабіць, нягледзячы на прысутнасць вядомых лідараў апазіцыі. І тое скончылася вельмі драматычна. Калі ж праводзілі ў апошні шлях Быкава, людзі ведалі, чаму яны прыйшлі да Дома літаратара, чаму адкрочылі пехатой немалую адлегласць па галоўным праспекце да Маскоўскіх могілак. Беларускае грамадства адчувала, што развітваецца з часткай сваёй душы, з лепшымі яе якасцямі, што ўвасабляла асоба Быкава. З ім як бы адыходзілі сумленне, вера, надзея. Памёр апошні ў свеце заступнік за беларусаў, да голасу якога свет не мог не прыслухоўвацца. Але разам з адчуваннем сіроцасці, што так непапраўна абрынулася, было і імкненне паказаць **гэтай уладзе**, з кім мы, на чыім баку. Мёртвы Быкаў ачольваў людзей у гэтым вялікім беларускім паходзе. Можа, гэта было апошняе, што ён здолеў зрабіць для нас, — з'яднаць, паказаць, што мы не пакорнае быдла, што мы яшчэ маем прагу да свабоды. О, каб на той свет прыходзілі звесткі з нашага! Можа, трохі б паменела быкаўскага песімізму.

"Хацелася яшчэ дажыць да свабоды, ды тое, відаць, марнае памкненьне, — пісаў ён на апошніх старонках "Доўгай дарогі дадому". — Майму пакаленьню, як і шмат якім папярэднікам, свабоды ня бачыць — хіба наступным..."

І разам з гэтым горкім прызнаннем працягваў разважаць, чаму так сталася. Былі ж *"моманты, калі здавалася, што наша доўгачаканая ісьціна — ўжо побач, трэба яшчэ адно-два намаганьні, і мы будзем мець тое, пра што беларусы марылі доўгія стагодзьдзі. Але назаўтра высвятлялася, што ўсё перамянілася за адну ноч, і наша надзея апыналася адкінутай ў пазаўчарашні дзень. Усё трэба было пачынаць спачатку".*

Сярод традыцыйных адказаў на пытанне, хто ў гэтым вінаваты, канешне, і Масква, якая *"не дае дыхнуць залежным народам",* і Захад, якому *"даражэй адносіны з імпэрскай Масквой, чым зь няпэўнай Беларусьсю".* Але *"найболей вінаваты мы самі, бо яшчэ не ўсьвядомілі боскай каштоўнасьці свабоды і незалежнасьці".* Быкаў упэўнены: **"Народы, якія на пачатку трэцяга тысячагодзьдзя ад Хрыстовага нараджэньня не засвоілі гэтае ісьціны, рызыкуюць не засвоіць яе ніколі. І навек застацца рабамі — найперш уласнае цемры і ляноты".**

Што значыць гэтае Быкаўскае папярэджанне? Як яго ўспрымаць сёння, праз дзесяць гадоў пасля таго, як адышоў аўтар гэтых суровых слоў? Чаго ў іх больш — горкай канстатацыі, што беларусы "не засвоілі" відавочнай ісціны пра "боскую каштоўнасьць свабоды і незалежнасьці"? Ці закліку не застацца рабамі, пераадолець уласную цемру і ляноту? Хутчэй за ўсё ёсць і тое і другое. Быкаў пакінуў нам выбар.

Сямён БУКЧЫН.

Так беларускі народ развітваўся з Васілём Быкавым. Фота photo.bymedia.net

ОФИЦИАЛЬНО

Сколько зарабатывают белорусские послы

Правительство Беларуси усовершенствовало условия оплаты труда руководителей дипломатических представительств Беларуси.

Соответствующее постановление правительства №482 датировано 12 июня. Оно вносит изменения в постановление Совмина №990 от 18 августа 2004 года.

Данным документом определено, что "размеры должностных окладов в иностранной валюте чрезвычайных и полномочных послов Республики Беларусь и постоянных представителей Республики Беларусь при международных организациях рассчитываются на основании индексов стоимости жизни в городах мира по отношению к г.Нью-Йорку, принимаемых Комиссией ООН по Международной гражданской службе".

В итоге послам прописали следующие оклады.

Самые высокие зарплаты у посла Беларуси в Японии (4080 евро), Венесуэле (3980), а также у главы постоянного представительства Беларуси при отделении ООН и других международных организациях в Женеве (Швейцарская Конфедерация) — 3910 евро.

Самый низкий заработок у руководителей дипмиссий в Болгарии, Иране, Румынии — 2750 евро.

В этих пределах зарабатывает большая часть белорусских дипломатов. В частности, работа во Франции оценена в 3500 евро, в России и Бразилии — 3670, в Великобритании и Северной Ирландии — 3600, США и Азербайджане — 3400, Китае и Нидерландах — 3260, Латвии и Объединенных Арабских Эмиратах — 3230, Узбекистане и Индонезии — 3200, Германии и Ираке — 3160, Израиле и Туркменистане — 3090, Литве, Турции и Казахстане — 3060, Таджикистане — 3030, Кыргызстане и Сербии — 2990, Украине, Польше и Венгрии — 2960, Армении, Индии, Молдове — 2920, Аргентине — 2890, во Вьетнаме — 2860 евро.

Посол Беларуси в Великобритании и Северной Ирландии, посол Беларуси в Ирландии (по совместительству) Сергей Алейник вручил верительные грамоты Королеве Великобритании Елизавете II. 5 июня 2013 года.

Дипломаты могут получать надбавки. Например, за то, что являются по совместительству послами в нескольких странах, — плюс 10 процентов от оклада по первому совместительству и 5 процентов по каждому последующему, но не более 30 процентов от оклада. Если на содержании у посла есть неработающий и совместно проживающий с ним за границей супруг (супруга), то полагается набавка в размере 20 процентов от оклада. У рядовых работников посольства за совместное проживание надбавка меньше — 10 процентов. Плюс полагается доплата за несовершеннолетних детей — 5 процентов на каждого ребенка.

Кроме того, полагается надбавка в размере 20 процентов от оклада за работу в стране с тяжелыми климатическими условиями. В перечень попали Аргентина, Бразилия, Венесуэла, Вьетнам, Египет, Израиль, Индия, Индонезия, Ирак, Иран, Катар, Китай, Корея, Куба, Ливия, Монголия, Нигерия, Объединенные Арабские Эмираты, Пакистан, Сирия, Эквадор, Эфиопия и ЮАР.

ПО ШАПКЕ!

Джипы и купола им подавай...

На заседании Совета министров Михаил Мясникович обратился к министру энергетики Владимиру Потупчику с требованием освобождаться от подчиненных, которые транжирят государственные деньги. Таких фактов предостаточно.

Вместо ремонта оборудования "Минскэнерго" потратил больше 100 тыс. долларов на покупку джипа для вышестоящего "Белэнерго". "Могилевэнерго" купил "Ауди" более чем за 50 тыс. долларов. Еще дальше пошел "Брестэнерго": имея закредитованность в 3—4 трлн рублей, тратит почти 1 млн долларов на возведение купола над своим офисом, устраивает фонтан, есть и другие излишества.

СТАЛА ВЯДОМА...

Справу аб порнаскандале хутка накіруюць у суд

Былому супрацоўніку "БелМузТБ", які запусціў у эфір парнаролік, не патрабуецца псіхіятрычнае лячэнне. Да такой высновы прыйшлі эксперты клінікі, дзе той праходзіў адпаведную экспертызу. Цяпер 28-гадовы хлопец знаходзіцца за кратамі і чакае суда. Расследаванне гэтай справы завершана.

Нагадаем, што супрацоўніка музычнага тэлеканала затрымалі ў сярэдзіне красавіка па падазрэнні ў публічнай дэманстрацыі відэаматэрыялаў парнаграфічнага зместу ў прамым эфіры тэлеканала.

"У дачыненні да абвінавачанага абрана мера стрымання ў выглядзе заключэння пад варту, — паведаміў "Народнай Волі" афіцыйны прадстаўнік упраўлення Следчага камітэта па Мінску **Аляксандр Герасімаў**. — *Падчас следства абвінавачаны прызнаў віну цалкам, пры гэтым растлумачыў, што злачынныя дзеянні здзейсніў па ўласнай ініцыятыве, мэтанакіравана, загадзя іх спланаваўшы. Абвінавачаны актыўна супрацоўнічаў са следствам. Расследаванне завершана. Крымінальная справа перададзена пракурору для накіравання ў суд".*

Марына ВІШНЕЎСКАЯ.

ЖАХ!

16-гадовыя спалілі пенсіянера ў яго аўтамабілі

Труп пенсіянера 1945 года нараджэння, жыхара Шклова, быў знойдзены ў лесе каля вёскі Гуркавішча Шклоўскага раёна ў яго аўтамабілі.

Як высветліла следства, яго 11 чэрвеня ў сварцы пасля сумеснай п'янкі зарэзалі тры сабутэльнікі. Пасля чаго труп вывезлі ў лес і спалілі.

У забойстве падазраюцца: хлопец 1994 года нараджэння, раней судзімы за прычыненне цяжкага цялеснага пашкоджання і крадзяжы, жыхар вёскі Сакалова Горацкага раёна, а таксама двое мясцовых жыхароў (абодва 1997 года нараджэння).

ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ

Египет против Сирии

Решение президента Египта **Мухаммеда Мурси** о разрыве дипломатических отношений с Сирией стало главной темой местных СМИ. Египет отозвал своего посла из Дамаска и закрыл сирийское посольство в Каире. Египетский президент призвал также Совбез ООН установить над Сирией бесполетную зону и заявил, что не будет препятствовать своим соотечественникам сражаться в Сирии на стороне повстанцев.

Эти меры, о которых президент объявил в субботу на митинге своих сторонников, вызвали неоднозначную реакцию в египетском обществе. Эксперты опасаются, что действия Мурси могут привести к серьезному втягиванию Египта в сирийский конфликт.

Индия может обогнать по численности населения Китай

Это может произойти после 2028 года, прогнозируют эксперты ООН. В том году население этих двух стран достигнет 1,45 млрд человек, и после этого численность жителей Индии будет продолжать расти до середины века, в то время как в Китае она станет медленно снижаться.

По оценкам ООН, население всей Земли, насчитывающее в настоящее время 7,2 млрд человек, к 2050 году достигнет 9,6 миллиарда.

Таким образом, рост населения Земли будет идти более быстрыми темпами, чем считали ранее.

Новый лайнер Airbus A350 впервые поднялся в воздух

Новый лайнер Airbus A350, конкурент американского Boeing 787 Dreamliner, 14 июня совершил свой первый полет со взлетной полосы во французской Тулузе, где собирают европейские авиалайнеры.

Конструкторы постарались сделать Airbus A350 экономичным за счет использования легких композитных материалов, новых обводов планера и новых двигателей.

Airbus A350 сможет перевозить от 270 до 350 пассажиров, в зависимости от модификации. Корпорация планирует сделать три модификации разного размера.

Конкурент аэробуса — Boeing 787 Dreamliner — вмещает до 330 пассажиров и уже почти два года летает на регулярных линиях, хотя с января до апреля этого года полеты были приостановлены из-за проблем с аккумуляторами.

Airbus планирует ввести свой новый самолет в эксплуатацию в конце 2014 года. Европейский концерн уже получил от авиакомпаний заказы на 600 новых машин. Boeing имеет заказы на 890 самолетов 787-й модели.

АФІЦЫЙНА

МЗС Польшчы выступіла з заявай па Беларусі

Міністэрства замежных спраў Польшчы чакае ад афіцыйнага Мінска, што Беларусь будзе паважаць правы нацыянальных меншасцяў на захаванне іх самасвядомасці і гісторыі. Гэта рэакцыя знешнепалітычнага ведамства Польшчы на абвінавачанне старшыні непрызнанага Мінскам Саюза палякаў Беларусі і старшыні Згуртавання жаўнераў Арміі Краёвай.

12 мая ля вёскі Рачкоўшчына Гродзенскай вобласці дзеячы СПБ паставілі крыж у памяць аб Анатолю "Олеху" Радзівоніку — апошнім камандзіры аб'яднаных сіл "Шчучын—Ліда" Арміі Краёвай. Польскі афіцэр загінуў разам са сваім атрадам у сутыкненні з НКВД у 1949 годзе. На ўрачыстасці з нагоды ўстанаўлення крыжа было больш за 100 чалавек, у тым ліку і генеральны консул Польшчы ў Гродне Анджэй Хадкевіч.

У сувязі са згаданай падзеяй супраць старшыні СПБ Мечыслава Яскевіча вылучана абвінавачанне ў "арганізацыі нелегальнага сходу", а справа накіравана ў суд. Па тым ж артыкуле абвінавачаны старшыня Згуртавання жаўнераў Арміі Краёвай у Беларусі Вераніка Себасцьяновіч.

У заяве МЗС Польшчы сказана, што пераслед польскіх актывістаў у Беларусі *"нагадвае рэпрэсіі змрочных часоў, якія Еўропа павінна ведаць толькі з гісторыі". "Нацыянальныя меншасці ва ўсёй Еўропе, у тым ліку і ў Польшчы, маюць права на захаванне сваёй самасвядомасці і гісторыі. Гэтага ж самага мы чакаем ад Беларусі"*, — зазначаецца ў заяве знешнепалітычнага ведамства Польшчы.

У СУСЕДЗЯЎ

Польшча — інвестыцыйны лідар Цэнтральна-Усходняй Еўропы

Пра гэта паведамляецца ў справаздачы дарадчыцкай фірмы "Ernst & Young".

На другім месцы за польскай дзяржавай апынулася Чэхія. У сваю чаргу ў Заходняй Еўропе па інвестыцыйнай прывабнасці лідзіруюць Нямеччына і Францыя.

У 2012 годзе ў Польшчы назіраўся самы высокі ў Еўропе рост колькасці інвестыцыйных праектаў і стварэнні дзякуючы ім новых працоўных месцаў.

На думку віцэ-прэм'ера **Януша Пехацінскага**, справаздача "Ernst & Young" выразна паказвае, што польская эканоміка прываблівая для замежных партнёраў. Па яго ацэнцы, узнікла, можна сказаць, мода на Польшчу.

Яцэк Кэндзёр з "Ernst & Young" адзначае, што ў 2012 годзе ў Польшчы праводзілася 148 замежных інвестыцыйных праектаў.

Бацька ў дэкрэтным адпачынку

Польскі прэзідэнт Браніслаў Камароўскі падпісаў папраўкі ў Працоўны кодэкс. Яны ўводзяць гадавы платны дэкрэтны адпачынак пасля нараджэння дзіцяці. Цяпер такі адпачынак даецца толькі на 24 тыдні.

Права на адпачынак маюць як маці, так і бацька дзіцяці. Паводле заканадаўства, бацькі дзяцей, народжаных у 2013 годзе, маюць права ўзяць 20 тыдняў дэкрэтнага адпачынку, 6 тыдняў дадатковага адпачынку і 26 тыдняў бацькоўскага адпачынку. Права на дадатковы і бацькоўскі адпачынак маюць як бацька, так і маці.

Цягам першых 26 тыдняў дэкрэтная дапамога будзе складаць 100% апошняга заробку і 60% заробку праз наступныя 26 тыдняў. Калі маці дзіцяці адразу пазначыць, што возьме адпачынак на ўвесь тэрмін, то будзе атрымліваць дапамогу ў памеры 80% ад заробку.

Протянет ли Обама руку лидеру Северной Кореи?

Северная Корея предлагает США провести переговоры на высшем уровне. Право выбора места и времени встречи предоставляется администрации Соединенных Штатов.

Целью переговоров должно стать "достижение мира и стабильности в регионе и снижение напряженности на Корейском полуострове", — говорится в заявлении Государственного комитета обороны КНДР. При этом особо подчеркивается, что если Вашингтон "искренне заинтересован в обеспечении мира и стабильности", он не должен выдвигать каких-либо предварительных условий.

Представитель Госдепартамента в свою очередь заявил, что США открыты для переговоров с руководством КНДР. Однако перед этим Пхеньян должен выполнить резолюции Совета Безопасности ООН, сообщает агентство "Рейтер".

ФОТООКНО

К ответу!

Бывшего президента Аргентины Карлоса Менема приговорили к семи годам заключения по делу о незаконной международной торговле оружием. Об этом сообщает Reuters.

Приговор вступит в силу после лишения Менема депутатской неприкосновенности: в настоящее время экс-президент является сенатором от провинции Ла-Риоха. Аргентинский суд постановил начать процесс отзыва депутатской неприкосновенности.

Ранее, 8 марта, Карлос Менем был признан виновным в организации незаконной международной торговли оружием. Его обвинили в поставках 6,5 тысячи тонн оружия в Эквадор и Хорватию в период, когда в отношении этих стран действовало международное эмбарго.

Вместе с Менемом виновным был признан также Оскар Камильон, занимавший пост министра обороны в его правительстве. Его приговорили к пяти с половиной годам заключения.

Сам Менем отрицает свою вину и заявляет, что поставки оружия в Эквадор и Хорватию осуществлялись без его ведома. По словам экс-президента, оружие предназначалось для Венесуэлы и Панамы.

СУДЬБЫ

А у нас тут содержится заключенный без рук и без ног

Однажды в мае корреспондент газеты "Тихоокеанская правда" Оксана Омельчук вместе с членами краевой комиссии по помилованиям посетила хабаровскую колонию №3, находящуюся там же, в городе. Во время этого визита начальник колонии вдруг проговорился: "А у нас тут содержится заключенный без рук и без ног".

Высокие гости не поверили своим ушам. Повидать этого заключенного в тот момент им не удалось. Тем не менее, вернувшись на свои рабочие места, члены комиссии принялись выяснять: правда ли это. И действительно нашли приговор, согласно которому инвалид Геннадий Бакшеев, который самостоятельно не может ни есть, ни пить, ни передвигаться, был осужден на 2,5 года колонии.

Этот приговор члены комиссии прислали в редакцию Оксане Омельчук, и она в своей газете рассказала кошмарную историю Геннадия Бакшеева. Человек с нескладной судьбой. Врал. Не работал. Женился. Развodился. Попрошайничал. Какое-то время жил у одинокой сердобольной женщины. Спустя какое-то время ушел из ее дома тоже. А потом вернулся и выгреб из ее холодильника всю еду, а также прихватил с собой пару полотенец и магнитофон.

На Геннадия завели уголовное дело. И приговорили к 2,5 года колонии условно. Теперь ему положено было ходить и отмечаться в инспекции. Но он не ходил. За это ему заменили условный срок на реальный. Причем суд был заочный, потому что найти его не могли. А когда нашли, оказалось, что у него больше нет ни рук, ни ног — ампутированы после обморожения. Но врач следственного изолятора все равно отправил его по этапу. Так он попал в Хабаровскую колонию, где сегодня за ним ухаживают другие заключенные.

Теперь и журналист, и сестра Бакшеева (а у него есть сестра), и члены комиссии по помилованиям, и даже прокуратура Хабаровского края, которую они подключили к этому делу, борются за то, чтобы инвалиду снова дали условный срок. Но шансы на скорое освобождение невелики.

"Все идет к тому, что будет принято решение везти его во Владивосток, где находится учреждение, которое проводит специальную экспертизу: позволяет или нет инвалидность конкретного человека находиться в заключении. А ведь суд, который должен вынести решение о замене реального срока условным, мог бы провести выездное заседание в колонии. И судье достаточно было бы просто увидеть, в каком состоянии находится этот человек!" — рассказала Оксана Омельчук.

Когда я слушала ее, вспоминала другую историю, которую совсем недавно весь Россия повидал Первый канал. Это история американца Ника Вуйчича, безрукого и безногого от рождения, который тем не менее не просто живет полноценной жизнью, но вселяет необыкновенный оптимизм в других людей, куда более здоровых, чем он сам.

Это был потрясающий сюжет. Я смотрела его и думала: господи, а что было бы с таким человеком, если бы он родился и рос в России?!

Елена РЫКОВЦЕВА,
сайт Радио Свобода.

ЧТО НОВОГО?

Автомобили в ЕС хотят оснастить системой вызова спасателей

Система автоматического вызова спасателей должна с 2015 года стать в Европейском Союзе обязательным элементом новых автомобилей. Соответствующий законопроект обнародовала Еврокомиссия. Технология eCall позволит в случае серьезного ДТП вызвать спасательные и медицинские службы даже без участия людей, находящихся в машине. Сигнал eCall будет поступать на единый европейский номер срочной помощи — 112. Он укажет спасателям точное местонахождение автомобиля, попавшего в аварию, даже если его водитель не в состоянии воспользоваться телефоном.

Представляя новую систему безопасности, еврокомиссар по вопросам транспорта Сийм Каллас напомнил, что в 2012 году на дорогах Европы погибли 28 тысяч человек, еще полтора миллиона получили ранения вследствие ДТП. По расчетам экспертов, eCall, значительно сокращая срок вмешательства спасательных служб, позволит сохранить до 2500 жизней в год.

Предполагается, что с октября 2015 года все новые модели легковых автомобилей и легкие специализированные автомобили будут в обязательном порядке оснащены системой eCall. Массовое производство обеспечит ее низкую стоимость — по прогнозам, менее 100 евро. К 2015 году во всех европейских спасательных и медицинских службах создадут и инфраструктуру приема и обработки сигналов.

БЫВАЕТ...

В Индии арестовали козлов

Индийские стражи порядка арестовали трех козлов, испортивших патрульный автомобиль. Животные сильно поцарапали машину, купленную всего за два дня до акта вандализма, пишет The Times of India.

Стражи порядка взяли "преступников" с поличным. Правда, им удалось задержать только трех вандалов. Остальные "хулиганы" успели скрыться с места происшествия. Полицейские доставили козлов в участок. Сколько животные провели в заключении, не уточняется.Пострадавшие отметили, что козлы уже не раз были замечены в подобных деяниях, однако сейчас "перешли черту". 37-летнему хозяину "рецидивистов" предъявили обвинения в невнимательном отношении к своим питомцам.

В московском парке "Сокольники" впервые прошел "Исторический велопробег". В мероприятии участвовали велолюбители в платьях и костюмах, соответствующих разным эпохам с 1890 до1980-х годов, на настоящих антикварных велосипедах.

СРАВНИМ!

Как живут британские бедняки и безработные?

Британское правительство продолжает политику жесткой экономии. В ее рамках в апреле ограничили размер пособий, на которые могут претендовать малоимущие: до 500 фунтов (24 тысячи российских рублей) в неделю для семьи и 350 фунтов (около 17 тысяч российских рублей; *далее в тексте называются российские рубли*) для человека, живущего в одиночестве.

В стране развернулись споры о том, на какую сумму в действительности может прожить человек или, например, родители с детьми. Вот несколько рассказов бедняков Британии о своей жизни, помещенных на сайте Би-Би-Си.

В январе я переехала жить в Лондон из (города на северо-востоке Англии) Дарлингтона. Половина моего заработка теперь уходит на аренду жилья — в два раза больше, чем когда я жила на севере. Я оплачиваю все счета, вожу машину и на оставшиеся деньги пару раз в неделю гуляю в городе с друзьями. Последняя неделя месяца — это "неделя овсянки". Полкило овсянки стоит 99 пенсов (48 рублей), и я ем ее на завтрак, обед и ужин семь дней — до следующей зарплаты. Звучит ужасно, но все мои друзья живут примерно так же, и когда приходит день зарплаты, мы снова можем собираться вместе и хорошо проводить время.

Рэйчел, Лондон.

Я — американка, мне 25 лет, я живу в центре Лондона и работаю пять дней в неделю. После уплаты налогов моя зарплата меньше 950 фунтов (45 тысяч рублей) в месяц. Приходится подрабатывать сиделкой, официанткой, участием в фокус-группах. Собственно, экономить не так сложно, нужен только здравый смысл, чтобы понять, что необходимо, а что — нет. Я очень много работаю, но могу выжить и даже иногда выбираться в город на вечеринки — без государственной помощи.

Джеки, Лондон.

Самое неприятное в экономии — это то, как она отражается на твоем настроении. Хотя некоторые утверждают, что возможно жить на 15 фунтов (700 рублей) в неделю, но это не жизнь. Если ты в принципе не можешь позволить себе вкусно поесть, не экономя на чем-то еще, то даже у самого отчаянного оптимиста начнется депрессия. Тем более с учетом того, что ты постоянно окружен потребительской рекламой и тебе промывают мозг, заставляя думать, что для счастья обязательно нужно иметь все только самое лучшее.

Сара, Ланкастер.

В феврале 2013 года я попала под сокращение. До этого я в последний раз была безработной 10 лет назад, и сейчас жить на пособие по безработице величиной в 71 фунт (3500 рублей) в неделю — невозможно. Я живу в трехкомнатной квартире, за которую выплачиваю кредит, с двумя сыновьями — они тоже на пособии по безработице. Я всегда оплачивала все счета, но это совершенно невозможно. Нет никакой жизни. Неделю за неделей ты только и делаешь, что думаешь о счетах, и ничего хорошего не ждешь.

Я живу ради того дня, когда снова пойду работать, но мне 52 года, и я начинаю думать, что время не на моей стороне. Подумываю о том, чтобы позволить банку изъять у меня жилье за неуплату кредита, и тогда государство будет вынуждено предоставить нам три квартиры, которые будут оплачиваться из госбюджета.

Дилиа, Болтон.

Комментарии читателей

Жить на небольшие деньги сложно, если вы выбираете для себя такую жизнь, которая требует больших затрат. Люди сами решают, что хотят иметь дом, машину, ходить в паб, а потом жалуются, что не хватает денег, чтобы выжить. Несколько месяцев назад я бросил работу и отправился в Европу. В течение пяти месяцев я путешествовал, почти ничего не имея. Я спал на природе, в гостях, у людей, с которыми познакомился, когда путешествовал автостопом. Меня научили находить еду, списанную на выброс супермаркетами и другим альтернативам обычной жизни. Я понял, что есть очень много невероятно счастливых людей, которые живут на гроши.

Джейми, Турция.

Заливают британцы о несносной жизни в Лондоне. Читал о наших жителях там же, когда они с парой фунтов и двумя огромными сумками идут отовариваться в один из сетевых магазинов. За счет купонов и системы скидок забивают свои сумки до самого верха. Безработным британцам сложно в нужное время сходить в магазин?

EU

Я поражаюсь наглости людей, сидящих на пособии да еще частенько на протяжении долгого времени и ноющих от недостатка денег на оплату жилья и покупку продуктов, к тому же не первой необходимости, а многим видите ли, деликатесы подавай, а то у них, у бедных, депрессия начнется. Я бы поступил с этими депрессующими товарищами так: уж коли они получают ни за что пособия, то заставил бы их один день выкапывать яму, а на следующий день ее же закапывать, и так на протяжении всего времени получения ими пособия. Вот так они бы отрабатывали свои пособия и депрессию заодно вылечили бы.

Штутгарт, Германия.

У Рэйчел из Лондона письмо: пару дней в неделю гуляю по Лондону (с его ЦЕНАМИ!), а потом неделю на овсянке". Дело молодое, в провинции скучно и одни и те же лица вокруг, поэтому и переехала в столицу. Зато весело! А Дилии (Болтон) наши вкладчики в ипотечное жилье могут только позавидовать. Не на улицу всех выкинут за просрочку платежа, а в оплаченное отдельное жилье для каждого.

Андрей, Екатеринбург, РФ.

ПОСТАЦІ

Генадзь БУРАЎКІН:

«Канешне, гэта не тое, што я мог бы зрабіць, але...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Дык вы з Караткевічам за гэты час патусавацца хоць паспелі?

— Ну а як жа! Мы з Валодзем начавалі ў яго на сенавале — у нас была магчымасць нагаварыцца!.. *(Сенавал захаваўся, цяпер яго дэманструюць практычна як музейны экспанат — бо менавіта там Караткевіч абсталяваў сабе працоўнае месца на паддашку, дзе і напісаў першы варыянт "Дзікага палявання караля Стаха". — **Г.Л.**)*

— А дзе была першая сапраўдная праца?

— На пятым курсе я пайшоў працаваць у газету "Рабочае юнацтва" — адкрылася такое выданне "для працоўных рэзерваў", як тады казалі. Там я дадаваў да стыпендыі нейкія капейчыны.

— Вашыя ўяўленні пра журналістыку тады апраўдаліся — у "Ленінскім прызыве" і "Рабочым юнацтве"?

— Што значыцца — апраўдаліся ці не? Гэта была работа.

— Вы ж паэт! А вас кідаюць на сельскую гаспадарку! Збіраліся "змагацца за справядлівасць і светлыя ідэалы", а вам — пішы пра кароў ды свіней!

— Я ж сам выбраў такую прафесію, разумеў, што давядзецца пісаць пра рознае. А "змагацца за справядлівасць і светлыя ідэалы" стараўся нават там: крытыкаваў дрэнныя справы, стараўся дапамагчы добрым людзям. Але я быў чалавекам свайго часу. Успрымаў тую ж кукурузную кампанію як даручэнне, як патрабаванне часу. Хоць на ўсё жыццё запомніў, як прыехаў у адзін калгас і застаўся там начаваць, бо з транспартам у тыя часы было цяжка. Сяджу каля хаты, а з поля ідуць дзяўчаты ды пяюць прыпеўкі: "Урадзіла кукуруза — як у Мікіты валасы на галаве!.." Народ так гэта ўспрымаў. Не скажу, што я тады ўжо разумеў усю глыбіню народнай мудрасці і іроніі, але памятаю дагэтуль.

«Памятаю, як рыхтаваў да друку ў "Правде" артыкул Баразны і Пазьняка»

— Што вам самому запомнілася з вялікіх, грунтоўных матэрыялаў?

— У нас быў вельмі добры тандэм з Іванам Рыгоравічам Новікавым — вопытным журналістам, які працаваў ужо дастаткова доўга ў "Правде", да якога я і прыйшоў у памочнікі. Ён пісаў часцей за ўсё больш на партыйныя тэмы, а мне хацелася, і гэта, дарэчы, заахвочвалася, пісаць пра больш "чалавечыя" рэчы. Напрыклад, пра людзей рэдкіх прафесій: бабраловаў, майстроў па інкрустацыі саломкай, пра ганчароў... Такія матэрыялы і пісаліся лягчэй, і на паласе былі больш прыкметныя, бо яны былі "цёплыя".

— І вы там удвух працавалі?

— Так. Некаторыя рэчы пісалі разам — напрыклад, справаздачы з пленумаў... Я стараўся прыцягнуць на старонкі "Правды" работнікаў мастацтва. Напрыклад, і сёння памятаю, як рыхтаваў да друку матэрыял у абарону старой Нямігі. Аўтары матэрыяла — мастак Лявон Баразна і мастацтвазнаўца Зянон Пазьняк... Іх прапанова была — зрабіць культурна-экскурсійны куток Мінска, дзе былі б невялікія кавярні, майстэрні мастакоў, музейчыкі...

— Гэта і сёння гучыць прыгожа!

— Матэрыял быў надрукаваны. На жаль, ён не змог перашкодзіць таму, што нашы чыноўнікі знішчылі старую Нямігу... *(Варта памятаць, што знішчэнне Нямігі адбылося ў час кіравання Пятра Машэрава. — **Г.Л.**)*

«Правда» дапускае вялікую памылку, беручы на працу агалцелага нацыяналіста і антысаветчыка Бураўкіна»

— А вас самога ў нацыяналізме не вінавацілі? Ведаю, што і ўзялі вас на тую працу не без прыгод...

— Вінавацілі, і даносы пісалі... А калі мяне запрашалі ў "Правду" — гэта якраз быў перыяд жорсткай крытыкі Васіля Быкава, у прыватнасці, яго аповесці "Мёртвым не баліць". Спярша аповесць была надрукавана ў "Маладосці", дзе галоўным рэдактарам быў Пімен Панчанка. І была яна сустрэта спакойна, нават спагадліва. Потым, калі аповесць надрукаваў у перакладзе на рускую "Новый мир" Твардоўскага, на яе абрынулася самая агалцелая крытыка. І ў гэты час мы з Анатолем Вярцінскім вырашылі абараніць Васіля ад несправядлівай крытыкі, у прыватнасці, ад артыкула ў "Советской Белоруссии". Прытым артыкул быў непадпісаны (атрымлівалася, што ён рэдакцыйны) і абсалютна пагромны. Мы надумаліся звярнуцца ў ЦК Кампартыі Беларусі, чыім органам з'яўлялася "Советская Белоруссия" з пратэстам. Напісалі ліст і пайшлі збіраць подпісы. Сабралі каля шасці дзясяткаў подпісаў, прытым сярод тых, хто падпісаўся, былі нашы выдатныя класікі: Міхась Лынькоў, Янка Брыль, Аркадзь Куляшоў, Іван Мележ... Зразумела, гэта не спадабалася. Ставілася нават пытанне ледзь не выключыць мяне з партыі, але пісьменнікі-камуністы мяне абаранілі.

І вось неўзабаве пасля гэтага я атрымаў прапанову пайсці працаваць у "Правду". Даручылі напісаць пару матэрыялаў, я напісаў — яны спадабаліся. Якраз у тыя дні я павінен быў ехаць у Югаславію з пісьменніцкай дэлегацыяй. Прыехаў у Маскву, сустрэўся з галоўным рэдактарам "Правды" Зімяніным. Я не верыў, што пасля ліста ў абарону Быкава мяне могуць узяць на працу. Паводзіў сябе даволі смела і нязгаворліва. Калі Зімянін спытаў, як я стаўлюся да Быкава, адразу сказаў: "Міхаіл Васільевіч, каб нам не было патрэбы доўга гаварыць, — гэта адзін з самых блізкіх маіх сяброў". Зімянін адрэагаваў: "Ну і што? Калі ён твой сябар — яго нельга крытыкаваць?" Я адказаў, што можна, толькі крытыкаваць трэба паважліва, а не знішчаць. Тым больш што чалавек прайшоў вайну, праліваў кроў за Радзіму. Словам, калі мы пагаварылі, я выйшаў ад яго, лічачы, што ніякай маёй работы тут быць не можа. Але калі мы вярнуліся з Югаславіі, мяне раптам зноў паклікаў Зімянін і сказаў: "Брэжнеў падпісаў тваё прызначэнне". Не таму, што я такі адметны, — проста ён у той дзень быў дзяжурным сакратаром ЦК партыі, а паводле тагачасных норм карэспандэнты "Правды" былі наменклатурай Сакратарыята ЦК КПСС. Да таго ж кандыдатуру мусіла ўхваліць бюро ЦК кампартыі той рэспублікі, дзе прызначаўся карэспандэнт. І Зімянін мне кажа: "Гэта не ўсё. 18 красавіка Брэжнеў падпісаў тваё прызначэнне, а праз дзень ці два прыйшоў ліст з Мінска ад 2-га сакратара ЦК кампартыі Беларусі *(у 1972 годзе ім быў Ф.А.Сурганаў.* — **Г.Л.**), у якім пісалася, што "Правда" і бюро ЦК Кампартыі Беларусі, у прыватнасці першы сакратар Машэраў, дапускаюць вялікую палітычную памылку, беручы на працу агалцелага нацыяналіста і антысаветчыка Бураўкіна". "Што будзем рабіць?" — спытаў памочнік Брэжнева ў Зімяніна. І яны вырашылі пазваніць у Мінск. Калі Машэраў асабіста паручыцца за мяне — проста схаваць той ліст. Машэраў паручыўся.

— Адкуль ён вас ведаў, супрацоўніка "ЛіМа"?

— Ён мяне ведаў як маладога паэта. Ён жа быў некалі сакратаром ЦК камсамола, арганізоўваў часопіс "Маладосць", дзе я друкаваўся. Ды і на мерапрыемствах розных я выступаў, быў камсамольскім актывістам. З такой аглядкай я і пачаў працаваць карэспандэнтам "Правды" ў 1968 годзе. У 1972 годзе перайшоў працаваць у "Маладосць" галоўным рэдактарам — можна сказаць, збылася мара. А ў 1978 годзе Пётр Міронавіч паклікаў мяне і прапанаваў узначаліць Белтэлерадыё. Я рашуча і вельмі настойліва супраціўляўся блізу паўгода. Але потым Машэраў рэзка сказаў: "Урэшце, я маю права на асабістую просьбу да цябе?" Я зразумеў, на што ён намякае. Сказаў: "Маеце". І пагадзіўся.

«Я адмовіўся візаваць закрыццё самастойнага беларускага тэлеканала»

— Генадзь Мікалаевіч, вы так гаворыце: "Ён мяне ўгаворваў паўгода"... Іншы падумае: ха, я б адразу на такую пасаду пагадзіўся! Чаго ж вы так "ламаліся"?..

— Мне вельмі падабалася тое, што я меў: часопіс "Маладосць", займаешся любімай справай з цудоўнымі людзьмі... Потым, праца ў часопісе — гэта ж не такое, што ў "Правде", калі быў заняты цалкам, не было калі вершы пісаць. І тут раптам кацёл з кіпенем — тэлебачанне і радыё. Таму я і не хацеў туды ісці.

— У той час яшчэ не было ніводнага самастойнага беларускага канала. Колькі гадзін на дзень вы ўкліньваліся ў маскоўскае вяшчанне?

— Не памятаю дакладна, колькі гадзін. Але там былі маскоўскія праграмы, якія нельга было закрываць, — інфармацыйныя, прапагандысцкія. А ў той час, калі ішлі "неабавязковыя", нам дазвалялі ўлазіць са сваімі праграмамі. І мы прайгравалі. Або мы ставілі свае праграмы пасля выдатных маскоўскіх — і параўнанне было не на нашу карысць. Ці ў такі час, калі ніхто тэлебачанне не глядзіць. Таму гаворка пра самастойную нацыянальную праграму пачалася практычна з самых першых маіх месяцаў работы. Да мэты мы ішлі два гады.

— Гэта была ваша асабістая ініцыятыва?

— Вядома, тут была і мая ініцыятыва. Але я не скажу, што гэта адзін я рабіў. Вельмі рашуча ідэю падтрымаў Валянцін Болтач, які тады быў загадчыкам сектара тэлебачання і радыё аддзела прапаганды ЦК КПБ.

— Вы казалі, што калі ўсё ўжо было гатова, то справа ледзьве не сарвалася ў апошні момант?

— Каб стварыць свой канал, мы закрылі другі маскоўскі. Начальству падкрэслілі: першую праграму будзем цалкам даваць, не ўкліньвацца, як раней! А вось між "пакрыццём" аўдыторыі гэтымі дзвюма праграмамі была даволі вялікая розніца. Калі першая "пакрывала" больш за 90% Беларусі, то другая — можа, 70%. Мы як бы свядома ішлі на скарачэнне, але затое атрымлівалі самастойную праграму. Адначасова разам з сувязістамі распрацавалі план (я вельмі ўдзячны ім за поўнае разуменне і падтрымку), каб з часам "пакрыццё" нашай праграмы значна пашырыць. І калі мы перайшлі на нашу праграму — даволі многа гледачоў выступілі супраць. На нас абрынулася маса лістоў. Мы з Валянцінам Болтачам прааналізавалі іх — і ўбачылі, што найчасцей пішуць з вайсковых гарадкоў. То бок жонкі афіцэраў, якіх закінулі да нас з усяго Савецкага Саюза. Яны звычайна сядзелі дома, ім проста не было чаго рабіць — і яны без перапынку глядзелі тэлевізар. І раптам замест прывычнага для іх другога маскоўскага канала ім уключылі праграму, дзе не менш за 60% перадач ідзе па-беларуску! Мяне паклікаў Кузьмін і паказаў праект рашэння Бюро ЦК: вярнуцца да старой практыкі, скасаваць самастойную праграму. Усе завізавалі, не хапала майго подпісу. Я адмовіўся. Кузьмін раззлаваўся, сказаў: "Пакідаю цябе ў кабінеце на паўгадзіны, вярнуся — каб твой подпіс быў". Я дачакаўся яго, але не падпісаў. Наступныя пару месяцаў мяне фактычна байкатавалі: прыходзіў на работу, але са мной ніхто з начальства ніякіх спраў не вырашаў. На нарады, дзе паводле статусу я мусіў быць, клікалі майго першага намесніка Віталя Чаніна... Машэраў тады ўжо загінуў, першым сакратаром быў Кісялёў, які вельмі баяўся, што яго абвінавацяць у нацыяналізме і гэтае пытанне ўзнікне на з'ездзе кампартыі Беларусі, які ўжо набліжаўся...

— А Кісялёў быў беларусам?

— Так. Скажу больш — паводле адукацыі ён быў выкладчыкам беларускай мовы і літаратуры. Але ён баяўся. А потым прайшоў з'езд, пытанне не ўзнікла, мяне зноў уключылі ў спіс членаў ЦК кампартыі Беларусі — і ўсё вярнулася на кругі свае. Больш таго, на сустрэчы з маімі калегамі з усяго так званага сацлагера Кісялёў сказаў: "Я ўдзячны Генадзю Мікалаевічу, што ён не даў нам зрабіць вялікае глупства". Ніхто, апроч мяне, не зразумеў, што ён меў на ўвазе.

З жонкай Юляй у маладосці.

АСАБІСТАЯ СПРАВА

Генадзь Бураўкін нарадзіўся ў 1936 годзе на Расоншчыне. Скончыў аддзяленне журналістыкі філфака БДУ. Працаваў у "ЛіМе", "Правде", узначальваў часопіс "Маладосць", 12 год быў кіраўніком Белтэлерадыё. У 1990—1994 гадах— прадстаўнік Беларусі пры ААН. Пасля гэтага непрацяглы час быў намеснікам міністра культуры, дарадцам віцэ-прэм'ера. Сябар Саюза беларускіх пісьменнікаў і ПЭН-цэнтра.

З унукамі Машай і Іванам.

«Пакуль быў жывы Машэраў, усе ведалі, што за мной стаіць ён»

— Вашае прасоўванне беларушчыны на тэлебачанне — наколькі яно было "санкцыянаванае" зверху? Ці не было пратэстаў у калектыве, сярод гледачоў?..

— Здаралася, пісалі на мяне даносы, называлі нацыяналістам. Але пакуль быў жывы Машэраў, усе ведалі, што за мной стаіць ён. Пётр Міронавіч аднойчы сказаў: "Я не магу падтрымаць цябе ў справе беларушчыны афіцыйна з трыбуны, бо мяне тут жа здымуць. Але ты рабі справу. Чыноўнікі ведаюць, што ў цябе за спінай стаю я, і яны не асмеляцца табе замінаць".

— А вы з Машэравым па-беларуску размаўлялі?

— Па-руску.

— Чаму? Ён жа беларус, з Віцебшчыны.

— А таму што так тады было прынята. Ён умеў размаўляць па-беларуску, але гаварылі мы часцей за ўсё па-руску.

— Вашы стасункі з Машэравым былі не толькі афіцыйныя?

— Я не магу сказаць, што ў нас былі дужа блізкія стасункі. Але ён мне давяраў, ён, так бы мовіць, мяне не баяўся. Бо калі мы сядзелі ўдвух, ён мне гаварыў і пра Брэжнева, і пра тое, колькі глупства робіцца ў дзяржаве... Адзін чалавек, якому я нядаўна гэта распавёў, падкінуў мне версію, што Машэраў хацеў, каб я, як пісьменнік, гэта занатаваў... А што, гэта дрэнна, што ён хацеў такім застацца ў гісторыі?..

— Генадзь Мікалаевіч, калі здараюцца нейкія нападкі на Машэрава — за меліярацыю, знішчэнне Нямігі, закрыццё апошняй беларускай школы ў Мінску — вы яго бароніце. Але складваецца адчуванне, што вы яго не можаце не бараніць, бо ён столькі добрага зрабіў для вас асабіста...

— Так, бараню. Так, ён мне зрабіў многа добрага — і я яму за гэта ўдзячны. Але ж я, даруйце, не такі ўжо наіўны хлапчук і добра бачу ўсё тое, што ён зрабіў для Беларусі. І некаторыя рэчы ведаю "з сярэдзіны". Што, так проста было ствараць "Хатынь"?.. А помнікі Купалу і Коласу ў Мінску?.. На яго пісалі ў ЦК КПСС: "Замест таго каб будаваць кватэры ветэранам, ён помнікі ставіць нацыяналістам". А тое, як ён любіў і падтрымліваў творчую інтэлігенцыю, — такога не было і не ведаю, ці будзе калі. І пры гэтым ён, зразумела, быў чалавекам сваёй пасады і свайго становішча і рабіў тое, што яму казалі з Масквы.

«Зянон, ты зразумей: калі ты будзеш заклікаць браць зброю і ісці на барыкады...»

— Наконт працы ў "Правде" і на пасадзе старшыні Белтэлерадыё яшчэ хацеў спытаць: як праводзілася мяжа між тым, дзе толькі хваліць, а дзе і пакрытыкаваць можна?..

— Крытыкаваць можна было ўсё, але доказна. Зразумела, былі негалосныя правілы: нельга крытыкаваць сакратароў ЦК, кіраўнікоў Савета міністраў... Але, разумееце, мы не збіраліся рабіць ніякай антысавецчыны, добра ведалі "правілы гульні". Наконт тагачаснай крытыкі прывяду выпадак з працы майго сябра Мікалая Матукоўскага, які быў карэспандэнтам "Известий". Пасля ягоных матэрыялаў па нашумелай сфальсіфікаванай "мазырскай справе" былі зняты з пасад міністр унутраных спраў, яго намеснік ды генеральны пракурор — пяць вышэйшых кіраўнікоў! Было такое магчыма? Было.

— Ведаю, што вы нават Зянону Пазьняку давалі эфір на дзяржаўным тэлебачанні. Ці ставілі яго ў нейкія межы?

— Мы сустракаліся перад эфірам, і я казаў: "Зянон, ты зразумей, што будзеш выступаць па дзяржаўным тэлебачанні. І калі ты будзеш заклікаць браць зброю і ісці на барыкады..." Але тут нічога не трэба было насамрэч тлумачыць: Пазьняк разумны чалавек. Ён разумеў, на якую аўдыторыю ён выходзіць.

«Помню, нам на вяселлі згатавалі цэлую ванну вінегрэту...»

— Генадзь Мікалаевіч, са сваёй жонкай Юляй вы разам ужо больш за паўстагоддзя — і лічыцеся адной з найпрыгажэйшых пар у нашай літаратуры...

— Я вельмі шчаслівы, што ажаніўся з каханай жанчынай... Мы разам вось ужо 54 гады!

— Як усё пачыналася?

— Я ўбачыў Юлю ў буфеце інтэрната на Бабруйскай вуліцы, стаў распытваць таварышаў: што за прыгажуня такая?.. Высветлілася, што яна паступіла на першы курс беларускай філалогіі. Потым мы разам сустрэліся ў тэатральным калектыве, дзе ўдзельнічалі ў студэнцкіх пастаноўках...

— Доўга заляцаліся да яе?

— Да вяселля — тры гады. Юліна маці была не ў захапленні ад выбару дачкі — для прыгажуні і разумніцы хацела лепшай пары, чым небагаты хлапец з Полаччыны... Вяселле наша студэнцкае адбылося, калі я быў на пятым курсе. Юлін курс быў "суцэльныя дзяўчаты", мой — практычна адны хлопцы. Вось яны і зладзілі нам вясёлае свята. Помню, нагатавалі цэлую ванну вінегрэту (не ведаю чаму, але ў сталоўцы, дзе мы сабраліся, была нейкая ванна)! Самае цікавае, што ў перапынку між танцамі я зазірнуў — ванна была пустая! Вяселле было маладое, шумнае... Аднакурснік Сымон Блатун нават напісаў паэмку а-ля "Тарас на Парнасе", дзе былі такія словы:

"Усё народ тут не такоўскі.
Сам Ніл Гілевіч, Матукоўскі..."

Карацей, было весела.

— Генадзь Мікалаевіч, ці можаце распавесці, кім сталі вашы дзеці, чым займаюцца ўнукі?

— Я вельмі люблю сваю сям'ю, даражу і ганаруся ёю. У нас з Юляй двое дзяцей і чацвёра ўнукаў. Сын Аляксей — кандыдат тэхнічных навук, вельмі цікавы, глыбокі чалавек, прытым з абсалютна тонкім адчуваннем паэтычнага слова, музыкі, некалі сам спрабаваў пісаць музыку. Але скончыў мехмат, стаў інфарматыкам, цяпер працуе ў Акадэміі паслядыпломнай адукацыі. Дачка Святлана ў нечым бліжэй да нас з жонкай — скончыла філфак, дыпломную работу пісала па творчасці Наталлі Арсенневай. Цяпер працуе ў Пасольстве ЗША ў Беларусі. У нас з Юляй чацвёра ўнукаў. Старэйшы, Павел (сын Аляксея), сёлета скончыў універсітэт, хімфак. Другі ўнук Арсен заканчвае Коласаўскі ліцэй. Баюся гаварыць, куды ён пойдзе, бо яшчэ можа і змяніць свой выбар... Сын дачкі Ваня вучыцца ў Архітэктурна-будаўнічым каледжы па спецыяльнасці "архітэктура". А наша любімая ўнучачка Маша закончыла тры класы. Прыемна, што ўнукі — аднадумцы мае, жонкі і нашых дзяцей. Усе яны беларускамоўныя. Не буду казаць, што гавораць спрэс па-беларуску, але пры неабходнасці карыстаюцца роднай мовай.

«Танкаў бацька даў Караткевічу кажух — і Валодзя потым не хацеў яго назад аддаваць!»

— Спадар Генадзь, шмат якія "пісьменніцкія" гісторыі з часоў маладосці звязаны з п'янкамі-гулянкамі. Але нешта не даводзілася чуць, каб вы былі актыўны ўдзельнік такіх мерапрыемстваў. Дык вы ва ўсіх гэтых п'янках удзельнічалі ці не?

— Ну не ўва ўсіх, канешне!.. *(Смяецца.)* А ў некаторых удзельнічаў. Але ж вы не забывайцеся, што я рана ажаніўся. Да таго ж на пятым курсе хварэў на сухоты, некалькі месяцаў ляжаў у бальніцы — так што мне яшчэ і здароўе не дазваляла пэўныя рэчы, якія не абмінулі Рыгор Барадулін, Уладзімір Караткевіч, Сымон Блатун...

— Нейкія цікавыя гісторыі, звязаныя з гулянкамі, ёсць?

— Памятаю, як паехалі з Караткевічам на Нарач. І Валодзя хацеў там купіць цымбалы ў старога дзеда-цымбаліста. Угаворваў яго, прапаноўваў грошы, але той так іх і не прадаў... Потым мы былі ў хаце Максіма Танка — былі яшчэ жывыя бацька і маці народнага паэта. Была зіма, а Валодзя быў у лёгкім паліточыку. Танкаў бацька даў яму кажух, каб цяплей было. І Валодзя доўга не хацеў гэты кажух аддаваць — Танк у Мінску таго кажуха дабіцца не мог!..

«Не скажу, што мы, скажам, з Ельцыным сябравалі або чарку бралі...»

— Генадзь Мікалаевіч, пасля года 1995 многія нацыянальна арыентаваныя людзі, інтэлігенцыя засталіся за бортам. Новая ўлада цаніла іншыя якасці. Вам не крыўдна, што сілы былі і ёсць — а нікому ва ўладзе сёння ваш досвед не патрэбны?

— Цяжка сказаць... Адчуванне незапатрабаванасці цяпер ужо неяк прытухла... А на тым этапе, канешне, было: калі я вярнуўся з Нью-Ёрка, мне нічога сур'ёзнага з працай не прапанавалі... Была крыўда. Я ж займаў высокія пасады ў Мінску, набыў вопыт дыпламатычнай работы ў Нью-Ёрку, пазнаёміўся з многімі вядомымі на ўвесь свет людзьмі — адчуваў, што пры пэўных паўнамоцтвах прынёс бы роднай Беларусі немалую карысць. Быў у мяне і сур'ёзны вопыт, і не абы-якія знаёмствы — напрыклад, з Дэвідам Ракфелерам, Вацлавам Гавелам, Джорджам Сорасам, Барысам Ельцыным... Мне здавалася, што ў нялёгкую пару станаўлення маладой беларускай дзяржавы гэта ўсё магло б паслужыць Радзіме. Аднак гэта было адкінута, забыта і праігнаравана... Але прайшоў час, я паспакайнеў, памудрэў... Да таго ж, мне здаецца, я не выкінуты з грамадскіх працэсаў — часам да мяне звяртаюцца маладыя палітыкі з нейкімі пытаннямі, я выступаю ў друку, даю інтэрв'ю... Канешне, гэта не тое, што я мог бы зрабіць, але...

— Сустрэчы і знаёмствы з вельмі высокімі асобамі былі звязаны з працай у ААН? Што за сустрэчы маглі быць у прадстаўніка Беларусі пры ААН і, скажам, прэзідэнта Расіі?

— Сустрэчы чыста бытавыя. Калі Ельцын прылятаў у Нью-Ёрк, яго заўсёды сустракаў Юлій Міхайлавіч Воранцоў — прадстаўнік СССР, а потым і Расіі пры ААН. А мы з ім сябравалі — і ён мяне зводзіў з цікавымі і ўплывовымі людзьмі, запрашаў на сустрэчы, на супольныя вячэры. Не скажу, што мы, скажам, з Ельцыным чарку бралі. Але я глядзеў, як ён сябе паводзіць, як аддае распараджэнні... Такая сустрэча была не адна — і на наступных сустрэчах Ельцын ужо пазнаваў мяне. Так што пры патрэбе можна было б нагадаць пра сябе...

— На той час, калі вы былі прадстаўніком нашай краіны пры ААН, ці пыльная гэта была праца? Бо, калі нават сёння глядзіш, скажам, на пасаду амбасадара Беларусі ў Францыі, думаеш: во дзе сыр у масле, якая там можа быць праца!

— Меркаванне, што дыпламатычная пасада нешта такое несур'ёзнае ці няцяжкае, — гэта абсалютная няпраўда. У мяне ў ААН было два перыяды: калі наша краіна была БССР і калі мы сталі Рэспублікай Беларусь. Памятаю добра той момант, як нашы жонкі ўначы прасавалі бел-чырвона-белы сцяг, каб наранiцу ён узняўся каля будынка ААН у Нью-Ёрку. На першым этапе было небагата работы, бо рэальна мы не ўдзельнічалі ў вырашэнні сур'ёзных спраў. Усе ведалі, што для таго, каб атрымаць галасы Беларусі і Украіны, можна абысціся дамоўленасцямі з прадстаўніком Савецкага Саюза. А вось калі мы зрабіліся самастойнай дзяржавай — работы стала вельмі і вельмі шмат. І мы, скажу шчыра, былі да яе не надта гатовыя. У нас не хапала сур'ёзных прафесійных кадраў, не было вопыту самастойнай працы... Помню, як мы разам з украінцамі вельмі цяжка вырашалі пытанне пра змяншэнне нашых унёскаў у ААН. Бо ў свой час усё гэта за нас рабіла Масква. У нас у бюджэтах проста не было адпаведных сум! Мы мусілі ўсім адпаведным структурам даказваць, што для нас гэта непасільна. У выніку нам зменшылі, але куды пазней, калі ўжо ў Нью-Ёрку працавалі іншыя людзі.

— Прабачце, а чаму асабіста вы пагадзіліся на тую працу, не маючы ні адпаведнай адукацыі, ні досведу, ні нават ведання англійскай мовы? Ці гэта была ссылка?

— Я, канешне, не збіраўся і не планаваў быць дыпламатам. І ў нейкім сэнсе гэта была ссылка. Хоць пра гэта гаварыць неяк няёмка... Бо я памятаю некалькі гарачых, здзеклівых выступленняў нядобразычліўцаў: "Вось гэта ссылка! Паехаў у Нью-Ёрк! Каб жа мне ды такую ссылку!.." Проста ад мяне пазбавіліся, скажам так. Калі пачаліся перабудоўчыя працэсы, калі пайшла дэмакратызацыя, галоснасць, калі быў створаны БНФ — мы сталі жыць паіншаму. Партыйныя ж чыноўнікі не хацелі мяняць сістэму, мяняць свае звычкі. А мы на тэлебачанні і радыё бачылі, што робіцца ў краіне, і хацелі даваць аб'ектыўную карціну. Насуперак указанням некаторых чыноўнікаў, мы расказвалі пра БНФ, пра дэманстрацыі, давалі слова апазіцыянерам... У пэўны момант мне сказалі: або вы паедзеце ў Нью-Ёрк, або будзеце зняты і растаптаны, а вам, між іншым, хутка выходзіць на пенсію.

— Дзіўна, што яшчэ прапанавалі паехаць! Нейкае больш-менш чалавечае абыходжанне было.

— Можа, гэта нясціпла будзе сказана, але я быў даволі вядомы і даволі аўтарытэтны чалавек. Проста так мяне выкінуць не маглі. Мяне трэба было здымаць за нешта — а за што?.. Наша тэлебачанне лічылася адным з найлепшых у Савецкім Саюзе, перамагала на міжнародных конкурсах... За што было мяне здымаць?.. Мне сказалі: "За нацыяналізм". На што я адказаў: "Вельмі рады. Калі ласка, я гатовы. Толькі каб вы запісалі: "за нацыяналізм". Гэта будзе найлепшае, чым мяне можна ўзнагародзіць, паставіўшы побач з Купалам, Гарэцкім, Тарашкевічам". Так я патрапіў на працу ў ААН.

«Я быў дарадцам па пытаннях культуры ў віцэ-прэм'ера Віктара Ганчара...»

— Спадар Генадзь, хачу перапытаць пра дэталь вашай біяграфіі, пра якую я чуў толькі наўскось. Ці праўда, што вы ўжо ў 1990-я былі высокім чыноўнікам, намеснікам міністра ці што?

— Я сапраўды быў намеснікам міністра культуры і інфармацыі, які вёў пытанні міжнародных сувязяў і кінематаграфіі.

— Хто тады быў міністрам?

— Анатоль Бутэвіч. За нашу сумесную працу мне і сёння не сорамна. Магу прывесці адзін прыклад. Я ініцыяваў і ўсяляк спрыяў здымкам фільма Валерыя Панамарова па творах Васіля Быкава "На чорных лядах", які забаронены да гэтага часу.

— Ого!.. А Лукашэнка тады ўжо быў прэзідэнтам, так?..

— Так.

— Атрымліваецца, вы спачатку паверылі ў яго, раз пагадзіліся?

— Што значыцца паверыў? Я не ведаў яго. Калі Лукашэнка быў дэпутатам, гучна заяўляў пра сябе — я знаходзіўся ў Нью-Ёрку, куды інфармацыя даходзіла вельмі фрагментарна. Так, ён здаваўся мне маладым, энергічным палітыкам, які можа нешта цікавае зрабіць... Потым, калі Віктар Ганчар сышоў з пасады віцэ-прэм'ера, я прабыў яшчэ некалькі месяцаў дарадцам пры Русакевічу — і звольніўся па асабістым жаданні.

— За час той працы даводзілася кантактаваць асабіста з Лукашэнкам?

— Асабіста — не.

— А за што ён вас тады так не любіць, што нават некалькі разоў публічна казаў "гэтыя бураўкіны"?..

— У мяне была адна сустрэча з ім, але пазней — у складзе групы творчай інтэлігенцыі. І я адкрыта выказаў сваю думку адносна сітуацыі з нашай нацыянальнай культурай. Можа, за гэта?..

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.

ВІНШУЕМ!

Аляксей ГРЫШЫН
18 чэрвеня — 34 гады

Беларускі фрыстайліст.

Заслужаны майстар спорту Рэспублікі Беларусь.

На XXI зімовых Алімпійскіх гульнях заваяваў першы залаты медаль у гісторыі Беларусі за час выступленняў на зімовай Алімпіядзе. Шматразовы бронзавы прызёр Алімпійскіх гульняў, неаднаразовы пераможца чэмпіянатаў і этапаў кубка свету.

Леанід КАРАВАЙКА
19 чэрвеня — 59 гадоў

Беларускі дыпламат, першы генеральны консул Беларусі ў Амерыцы.

На дыпламатычную службу ў Міністэрства замежных спраў БССР прыйшоў у 1988 годзе. У 1993 годзе быў прызначаны першым кіраўніком першай беларускай консульскай установы ў краінах Амерыкі.

З 1997-га па 1998 год працаваў у місіі АБСЕ ў Босніі і Герцагавіне. З 21 красавіка 2001 года да 24 мая 2007 года быў Генеральным консулам Рэспублікі Беларусь у Беластоку.

Людміла БЯЛЯЕВА
20 чэрвеня — 65 гадоў

Беларускі педыятр, доктар медыцынскіх навук, прафесар.

З 1 лютага 1979 года працуе ў Беларускім інстытуце ўдасканалення ўрачоў.

Апублікавала больш за 200 прац, аўтар некалькіх вынаходніцтваў, сааўтар 8 кніг, прысвечаных актуальным праблемам педыятрыі.

Гаўрыла ВАШЧАНКА
20 чэрвеня — 85 гадоў

Народны мастак Беларусі. Заслужаны дзеяч мастацтваў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Стварыў партрэты пісьменнікаў, асветнікаў, дзяржаўна-палітычных дзеячаў Беларусі — Янкі Купалы, Якуба Коласа, Еўфрасінні Полацкай, Кірылы Тураўскага, Канстанціна Астрожскага, Сымона Буднага, Васіля Цяпінскага і іншых. Персанальная карцінная галерэя Вашчанкі з 2002 года дзейнічае ў Гомелі.

Сяргей КАВАЛЁЎ
20 чэрвеня — 50 гадоў

Доктар філалагічных навук, прафесар.

Быў адным з кіраўнікоў таварыства "Тутэйшыя", сябра Саюза беларускіх пісьменнікаў. Выдаў зборнікі "Як пакахаць ружу" і "Партрэт шкла". Аўтар навуковых манаграфій, падручніка, адзін з сааўтараў акадэмічнай "Гісторыі беларускай літаратуры ХІ—ХІХ стагоддзяў" (т.1, 2006).

Валянцін ГОЛУБЕЎ
21 чэрвеня — 58 гадоў

Беларускі гісторык і палітык.

Доктар гістарычных навук.

З 1990-га па студзень 1996 года — дэпутат Вярхоўнага Савета Беларусі 12-га склікання. Адзін з аўтараў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларусі. Быў сябрам Канстытуцыйнай камісіі.

Жанаты, мае двух сыноў і ўнучку.

Анатоль КАЛІНІН
21 чэрвеня — 54 гады

Намеснік прэм'ер-міністра Беларусі.

З 1989 года ў сістэме жыллёва-камунальнай гаспадаркі. У 1993 годзе скончыў Беларускую сельскагаспадарчую акадэмію па спецыяльнасці "механізацыя сельскай гаспадаркі". У 2008 годзе скончыў Акадэмію кіравання пры прэзідэнце па спецыяльнасці "дзяржаўнае і мясцовае кіраванне".

З 2009-га па 2010 год памочнік прэзідэнта, галоўны інспектар па Мінску.

З 2010 года — намеснік прэм'ер-міністра Беларусі.

Кася КАМОЦКАЯ
22 чэрвеня — 50 гадоў

Беларуская музыка, бард.

У 1985 годзе скончыла гістарычны факультэт БДУ, у 1998 годзе — аспірантуру. Удзельнічала ў запісе музычных складанак "Народны альбом", "Сэрца Еўропы in rock", "Песні свабоды", "Прэм'ер Тузін 2006".

АД РЭДАКЦЫІ

Шаноўныя чытачы!

Будзем шчырымі: "праляцелі" мы з падборкамі віншаванняў. І ўсё з-за таго, што нельга ахапіць неабдымнае.

Чаму павіншавалі з днём народзінаў аднаго і не ўспомнілі другога? А чым гэты чалавек лепшы за іншага?

Нямала падобных папрокаў пачулі мы пасля таго, як сталі публікаваць фотападборкі пад рубрыкай "Віншуем!".

І сапраўды, нельга ахапіць неабдымнае. Каб і надалей не выклікаць пэўных эмоцый, мы на сённяшняй падборцы ставім кропку. Гэта не азначае, што газета не будзе віншаваць з круглымі і не круглымі датамі вядомых людзей, цікавых субяседнікаў, герояў розных публікацый. Але рабіць гэта будзем, як кажуць, у рабочым парадку.

ПОДЫУМ

Новая «Міс ЗША» скарыла журы веданнем палітычных рэалій

Пераможцай конкурсу прыгажосці "Міс ЗША-2013" стала 25-гадовая Эрын Брэдзі з Канектыкута.

Дзяўчына скарыла журы белай бліскучай сукенкай і адказам на пытанне аб апошніх рэзанансных рашэннях Вярхоўнага суда ЗША. У выніку яе ўзнагародзілі каронай, а таксама кватэрай у Нью-Ёрку.

Брэдзі будзе прадстаўляць ЗША на конкурсе "Міс Сусвет", які адбудзецца праз паўгода.

Прыгажуня скончыла Цэнтральны ўніверсітэт штата Канектыкут па спецыяльнасці "фінансы" і атрымала дадатковую адукацыю ў галіне крымінальнага права. У цяперашні час працуе старшым бухгалтарам у страхавой кампаніі.

Сяргей ШЭЛЕСТ.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Віктар МАРЦІНОВІЧ:

«Калі мяне ў палон не возьмуць чачэнскія тэрарысты, пісаць працяг "Сфагнуму" я не буду»...

Згодна з данымі "Белкнігі", новы раман Віктара Марціновіча "Сфагнум" стаў самай набываемай беларускай кнігай у краіне. Праўда, звесткі з сайта таямніча зніклі праз некалькі дзён...

Калі шукаць у Беларусі модных пісьменнікаў, то пачынаць варта з Віктара Марціновіча. Ці з Віці з Аўтаза, як ён сябе назваў напярэдадні прэзентацыі свайго новага рамана "Сфагнум". Бібліяфілы і аматары літаратуры ўпадабалі і новага персанажа, хоць Віця і трымаўся "канкрэтным пацанам". У звычайным жыцці людзі, што завіталі на прэзентацыю "Сфагнуму", ад такіх хлапцоў трымаюца падалей — занадта розныя погляды. Дый моднай мабілы можна недалічыцца пасля такога рандэву.

Магчыма, гэтым можна патлумачыць цікаўнасць да "Сфагнуму" — інтэлігентны чытач паглыбляецца ў свет, што існуе побач, нават трохі вабіць, але застаецца незразумелым, пужае, насцярожвае.

Вымярэнне беларускай рэальнасці, дзе пануе своеасаблівы сфагнум — у батаніцы так называюць спецыфічны від балотнага мху, што ўтварае торф, — стала асновай для кнігі. У рамане шмат мату, асабліва ў арыгінальнай, неперакладной версіі. Што паробіш — на ім "размаўляюць" героі Марціновіча. Дэкарацыі кнігі, як і самі героі, пазнавальныя і з-за гэтага яшчэ больш непрывабныя. Намеснік старшыні Саюза беларускіх пісьменнікаў **Алесь Пашкевіч** увогуле зазначыў, што *"ў рамане Віктара няма станоўчых герояў акрамя самога Віктара..."*

А вось літаратурны крытык **Андрэй Расінскі** не паскупіўся на пахвальныя параўнанні ў адрас аўтара. Прачытаўшы абедзве версіі рамана (адна, рускамоўная, напісана ўласна Марціновічам, другая перакладзена на мову **Віталем Рыжковым**), Расінскі з прыдыханнем казаў аб тым, што тэкст просіцца на экран. Спадара Віктара паставілі на адну палічку з **Гаем Рычы, Эмірам Кустурыцам** і **Квенцінам Таранціна**. Вядома, у пераносным значэнні...

Дарэчы, літаратуразнаўца Расінскі падмеціў жыццёвую інверсію "Сфагнуму". Першапачаткова Віктару прапанавалі напісаць сцэнарый для серыяла, але літаратар адмовіўся. Падобная гісторыя яднае Марціновіча з пісьменнікам **Нілам Гейманам**. Той спачатку стварыў сцэнарый, а потым распісаў яго ў цэлую кнігу. Так на свет з'явіўся містычны і прыгодніцкі раман "Никогде".

"Я хацеў бы прасіць вас забыцца на падзелы, — звярнуўся Віктар да аўдыторыі. — *Бо ў нас ёсць чытач, якога мы страцілі. І зараз нам трэба неяк яго вярнуць"*.

Заяўленне Марціновіча аб тым, што крытыкам не трэба пісаць блага пра беларускія раманы, некаторыя ўспрынялі амаль як капітуляцыю. Праўда, прасіў Марціновіч не за сябе, а агулам адзначыў, што хопіць ганіць сваё.

"Лепш нічога не пішыце пра беларускую кнігу, якая вам не спадабалася, чым пішыце блага", — заклікаў бараніць сваё аўтар.

І нават такія спрэчныя словы публіка ўспрыняла з энтузіязмам. Дасталося на прэзентацыі іншым. Напрыклад, перакладчыку Віталю Рыжкову. Маўляў, яго намаганнямі *"з правакацыйнага твора зрабілі твор, які можна ўключаць у школьную праграму"*.

Прэзентацыя кнігі доўжылася амаль дзве гадзіны, і яшчэ гадзіну Марціновіч падпісваў чытачам свежанькае выданне. Некаторыя, што ўжо пазнаёміліся з кніжкай у інтэрнэце, пыталіся наконт працягу.

"Калі мяне ў палон не возьмуць чачэнскія тэрарысты, пісаць працяг "Сфагнуму" я не буду", — усміхнуўся Віктар і дадаў, што *"зараз у яго галаве няма ніякіх ідэй"*.

Яшчэ адзін камплімент аўтару: усім жадаючым атрымаць аўтограф не хапіла кніжак. Пацвярджэнне таго, што Марціновіч усё ж такі модны пісьменнік: многія госці нясціпла фатаграфаваліся на фоне аўтара, каб потым выкласці "фотачкі" ў сацсеткі. Мусіць, Віця з Аўтаза гэта ўхваліў бы...

Марыя МАЛЕВІЧ.

ПРЭМ'ЕРА

Анастасія Ціхановіч прадставіла свой новы кліп

У відэа на песню "Проста" спявачка паўстае ў вобразе рамантычнай дзівы, якая на ўсё пойдзе дзеля кахання.

Дачка знакамітых **Ядвігі Паплаўскай** і **Аляксандра Ціхановіча** Наста ў шоу-бізнесе з самага маленства. У апошнія гады яна ўсё больш займалася сур'ёзнымі праектамі, у тым ліку доўга і плённа працавала з камандай "Еўрабачання". А вось пра сольную кар'еру, падавалася, падзабылася.

Гэтым летам Анастасія выправіла несправядлівасць і прадставіла прыхільнікам і калегам сваю новую работу. Кліп на песню "Проста" здымаў малады, але даволі вядомы ў шоу-бізнесе рэжысёр **Аляксандр Гарадко**. Фабула ў стужцы даволі простая: ёсць каханне, ёсць пяшчота, але ў адзін зусім не прыгожы момант нешта ламаецца... Захаваць каханне ці разысціся? Даць сабе шанц ці шукаць шчасця з іншым чалавека? Адказы Наста раіць шукаць у сваім сэрцы.

І на відэа, і падчас прэзентацыі Анастасія выглядала проста цудоўна. Ёй вельмі пасуе яе сённяшні стан — спявачка скінула некалькі кілаграмаў і змяніла прычоску. На сваё свята Наста прыйшла ў цікавай белай сукенцы з чорным баа і выглядала адначасова стыльна і элегантна.

Прэзентацыя новага кліпа адбылася ў адным з модных сталічных клубаў, а павіншаваць спявачку прыйшлі многія калегі, у тым ліку **Аляксей Хлястоў**, **Іскуі Абалян**, **Вольга Плотнікава** і іншыя.

"*Наста, віншуем цябе! Дзякуй за прыемны вечар і за магчымасць добра адпачыць і пагутарыць!* — выказалася пасля свята ў сац.сетцы Вольга Плотнікава. — *Жадаю табе, каб твой новы кліп стаў чарговай прыступкай і даў табе яшчэ штуршок наперад!"*

З выхадам новага кліпа Насту павіншавала і ўдзельніца сёлетняга "Еўрабачання" **Алена Ланская**.

Сама Анастасія падзякавала ўсім за падтрымку і ў невялікім звароце прыгадала ўсіх, хто дапамагаў ёй працаваць над кліпам і песняй. І дадала інтрыгі...

"Дзякуй табе! — звярнулася Анастасія да таямнічай асобы, што натхніла яе на стварэнне кліпа. — *Без цябе гэтая песня і гэты кліп наўрад ці з'явіліся б. Калі сэрца кажа "так", словы могуць аказацца зусім не патрэбнымі"*.

Новы кліп на песню "Проста" можна пабачыць у інтэрнэце і на музычных каналах краіны.

Сяргей ШЭЛЕСТ.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Як у нас будуюцца футбольныя стадыёны

Апошнім часам у краіне, дзе ўжо працяглы час назіраецца бум будаўніцтва лядовых палацаў, узяліся і за футбольныя стадыёны.

На «Дынама» амаль «збрылі» брыль

Нагадаем, што ў лістападзе мінулага года Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу неадкладна пачаць рэканструкцыю мінскага "Дынама" і закончыць яе за два гады. Між тым сёння пакуль яшчэ толькі разбіраюць брыль.

— Пасля таго, як канчаткова закончаць з брылём, пачнецца дэмантаж асвятляльных мачт, — распавядае "Народнай Волі" дырэктар стадыёна "Дынама" **Юрый КРЫВАДУБСКІ**. — Але адразу скажу, што ў тэрміны будаўнікі не ўкладваюцца. Па праекце брыль павінны былі разабраць, здаецца, яшчэ ў сакавіку. Аднак і канструкцыі аказаліся складанымі, і надвор'е зімой не дазваляла займацца паўнавартаснымі работамі.

Па словах суразмоўцы, за лета перад будаўнікамі стаіць задача знесці мачты. Але ці паспеюць?

— Работа няпростая, — шчыра прызнаецца дырэктар. — Толькі каб кран паставіць, трэба каля месяца.

— А за два гады рэальна правесці рэканструкцыю?

— Вельмі складана. Калі зыходзіць з еўрапейскай практыкі, то аналагічныя стадыёны будуюцца каля трох гадоў. А ў нас фактычна праходзіць не рэканструкцыя, а будаўніцтва з нуля. Разабраць, пабудаваць... Да таго ж трэба яшчэ захаваць гісторыка-архітэктурны ансамбль.

— Ці ёсць ужо поўны праект рэканструкцыі?

— На жаль, не. Разумееце, якаснае праекціраванне не можа быць хуткім. Наколькі мне вядома, нямецкая кампанія прадставіла графік праекціравання, і ён даволі працяглы. Немцы — не навічкі ў гэтай справе, а таму ведаюць, як і што рабіць.

Нагадаем, што кошт рэканструкцыі стадыёна, калі зыходзіць з іншых праектаў нямецкай кампаніі GMP, можа быць не меншым за 120 мільёнаў еўра.

На сталічным "Дынама" ўсё толькі пачынаецца.

У Барысаве стадыён можа адкрыцца ўжо гэтым летам

Балельшчыкі барысаўскага БАТЭ ў чаканні. Не толькі новых перамог ад сваёй любімай каманды, але і адкрыцця новага стадыёна.

Як паведамлялася, новая арэна ў Барысаве будзе адпавядаць усім патрабаванням УЕФА для правядзення матчаў міжнароднага ўзроўню. Пры яе ўзвядзенні "выкарыстоўваюцца самыя сучасныя тэхналогіі і матэрыялы, а яркае архітэктурнае вырашэнне зробіць новы стадыён сапраўдным упрыгажэннем горада".

Згодна з праектам, стадыён разлічаны на 13.087 глядацкіх месцаў. Ён будуецца паводле праекта славенскай кампаніі "Ofis arhitekti". Архітэктурная канцэпцыя стадыёна ўнікальная: іншага такога няма не толькі ў Еўропе, але і ў свеце. Тут будзе выкарыстоўвацца натуральнае пакрыццё з падагрэвам.

Зараз будаўніцтва падыходзіць да фінальнай стадыі — аздаблення. Плануецца, што арэну могуць здаць ужо гэтым летам.

Новы стадыён у Барысаве.

Стадыён ФК «Мінск» каштуе каля 5,7 мільёна долараў

Яшчэ адну арэну будуе ў сталіцы на вуліцы Маякоўскага футбольны клуб "Мінск".

— Вельмі спадзяёмся, што да канца года будаўнікі ўсё ж такі завяршаць работу, — распавёў goals.by генеральны дырэктар "Мінска" **Ігар ШЛОЙДА**. — Прыблізны бюджэт усіх пабудоў — каля 50 мільярдаў рублёў (прыкладна 5,7 млн долараў). Палову гэтых сродкаў ужо выкарысталі, астатнія грошы для таго, каб закончыць аб'ект. Аднак, калі з'явяцца нейкія непрадбачаныя выдаткі, спатрэбіцца больш грошай... На стадыёне будзе сучаснае табло, асвятленне. На галоўнай трыбуне — каментатарская, месцы для інвалідаў. Дарэчы, яна будзе змяшчаць дзве тысячы чалавек. Чаму менавіта столькі? Рэгламент патрабаваў, каб каманда, якая выступае ў вышэйшай лізе, мела арэну не менш як на тры тысячы чалавек. З гэтага і зыходзілі.

Алесь СІВЫ.

Арэна ў Мінску на вул.Маякоўскага.

НА ЗАМЕТКУ

Если вы едете в Украине, не забудьте вынуть марганцовку из аптечки

Калия перманганат, больше известный в народе как марганцовка, включен в Украине в перечень наркотических средств, психотропных веществ и их прекурсоров.

Иными словами, ввоз марганцовки в эту страну запрещен и будет караться в уголовном порядке.

В связи с этим белорусам, планирующим поездку на территорию Украины, следует помнить: нарушение правил хранения и перевозки указанного вещества через границу украинскими правоохранительными органами может быть квалифицировано как преступление по соответствующим статьям Уголовного кодекса Украины, в том числе и как "контрабанда наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов или прекурсоров".

Народная Воля http://www.nv-online.info 18 ЧЭРВЕНЯ 2013 г.

Если верить пословице “Мужчина — голова, а женщина — шея”, то сильные мира сего во многом обязаны своим женам. История знает множество таких примеров: Хилари Клинтон помогала своему мужу прийти к власти, Жаклин Кеннеди повышала рейтинг супруга за счет своей привлекательности и популярности у американцев, а Раиса Горбачева была верной спутницей жизни президента СССР.

Вкусы у сильных мужчин бывают разные, а спутниц жизни они часто выбирают вовсе не по внешним качествам. Первой леди может стать и красавица вроде Жаклин Кеннеди, и обычная женщина вроде Нины Хрущевой. Словом, шанс есть у каждой.

Предлагаем топ-10 самых значимых современных первых леди, которые сыграли не последнюю роль в становлении своих мужей.

10 первых леди: выдающиеся жены президентов

США: Мишель Обама

Супруга 44-го президента Америки Барака Обамы Мишель — самая влиятельная первая леди мира, если верить рейтингу журнала Forbes. Миссис Обама дважды сыграла не последнюю роль в президентской кампании своего мужа. Она привлекает к себе внимание не только безупречным стилем и нарядами от лучших американских дизайнеров, но и активным участием в политической жизни. В стране, которая изобрела фастфуд, Мишель Обама пропагандирует здоровое питание. Первая леди постоянно призывает американцев употреблять в пищу больше овощей и заниматься спортом.

При этом Мишель Обама сама же следует своим советам — ухаживает за собственным огородом во дворе Белого дома и демонстрирует отличную спортивную подготовку, отжимаясь от пола прямо в эфире популярного в Америке ток-шоу “Эллен”. Особенный успех имел танец Мишель Обамы, ставший хитом в интернете. Она продемонстрировала не только отличную пластику, но и отсутствие комплексов. Наконец, Мишель Обама — единственная в истории США темнокожая первая леди, а это уже выделяет ее на фоне предшественниц.

Франция: Валери Триервейлер

Гражданской жене президента Франции Франсуа Олланда Валери Триервейлер не так-то просто затмить свою знаменитую предшественницу — модель и певицу Карлу Бруни-Саркози. Впрочем, Валери и не стремится к такой популярности — ведь у нее есть другие сильные стороны. Успешная журналистка и мать троих детей встретила будущего президента в 2008 году. Долгое время пара скрывала свои отношения, но теперь, когда всем известно имя спутницы Франсуа Олланда, Валери Триервейлер не слишком спешит связать себя узами брака. Возможно, на свадьбу у нее просто нет времени. Первая леди Франции, по мнению экспертов, сыграла не последнюю роль в приходе Олланда к власти. Валери целый год посвятила руководству предвыборной кампанией, а на сегодняшний день считается чуть ли не главным советником президента — вот это настоящая “боевая подруга”!

Азербайджан: Мехрибан Алиева

Мехрибан Алиева вышла замуж за будущего президента Азербайджана Ильхама Алиева, еще будучи студенткой Медицинского университета (который она, к слову, закончила с красным дипломом). Не исключено, что во многом благодаря этой женщине Алиев сделал столь успешную карьеру. В одном из интервью первая леди сказала: “Я двадцать лет прожила рядом с таким человеком, как Гейдар Алиев. Наша семья всегда была вместе, и мы были рядом с ним и в трудные для него годы, и в его счастливые мгновения”.

Мехрибан умеет успевать везде и сразу: она не только мать троих детей, но и видный общественный деятель — Посол доброй воли ООН и ЮНЕСКО, а также президент Фонда Гейдара Алиева. При этом первая леди Азербайджана всегда выглядит великолепно, благодаря утонченному вкусу и незаурядной внешности. В свои 48 лет она сохраняет точеную фигуру, а густым волосам супруги президента могла бы позавидовать любая красавица.

Катар: Моза бинт Насер аль-Миснед

У лидера Катара шейха Хамада бен Калифа-аль-Тани есть три жены, но только одна из них выходит в свет и сопровождает мужа на важных политических мероприятиях — красавица Моза бинт Насер аль-Миснед. По всей видимости, именно ее шейх Хамад считает украшением своего государства. Согласитесь, не так-то сложно стать иконой стиля в Европе и Америке, но гораздо труднее сделать это в Азии, где законы ислама диктуют свои нормы поведения. Первая леди Катара умудряется выглядеть ослепительно в закрытых платьях и национальных головных уборах.

Кстати, шейха Моза не только невероятно привлекательная, но и очень образованная женщина. После учебы в Университете Катара она проходила стажировку в США. Моза — не просто красавица из восточного гарема, она видный политический и общественный деятель, имеющий ряд государственных должностей. Кстати, журналисты любят называть ее “арабской Грейс Келли”, что, согласитесь, вполне заслуженно.

Великобритания: Саманта Кэмерон

У британцев уже есть своя любимица — герцогиня Кембриджская Кэтрин. Однако официально первой леди страны все же считается супруга премьер-министра Дэвида Кэмерона Саманта. Премьер Великобритании славится своей демократичностью — он покорил жителей страны тем, что ведет скромный образ жизни, не прочь прокатиться на метро или приехать на работу на велосипеде. В этом Саманта полностью поддерживает мужа.

Супруга Кэмерона не просто первая леди, но и талантливая бизнесвумен, которая может позволить себе любую одежду. Однако Саманта нередко появляется на публике в скромных туфлях от Zara, оставив “лубутены” более взыскательным модницам. При этом журнал Vogue уже назвал ее одной из самых стильных первых леди мира за умение выглядеть прекрасно в вещах демократичных марок. Простым избирателям это тоже нравится — британцы вряд ли были бы в восторге от слишком расточительной жены премьера.

Сирия: Асма Асад

В отличие от многих первых леди, которые принимают активное участие в политике, Асма Асад предпочитает оставаться в стороне. Супруга сирийского правителя Башара Асада, хотя и имеет сирийские корни, на самом деле женщина вполне европейская. Она родилась и получила образование в Лондоне, работала в крупной финансовой компании в США, затем поехала в Сирию и вышла замуж за Башара Асада.

Традиционно супруга президента считается “либеральным лицом” в Сирии — она никогда не носит арабскую одежду, тем самым подчеркивая, что в стране царит свобода выбора. Сегодня Асма воспитывает троих детей, но изредка участвует и в политических делах. К примеру, недавно она снялась в пропагандистском ролике в поддержку своего мужа. Учитывая напряженную ситуацию и войну в Сирии, первая леди просто не может оставаться в стороне.

Китай: Пэн Лиюань

Первая леди Китая, жена Си Цзиньпина, — очень неординарная личность. Во-первых, до Пэн ни одна из жен китайских правителей не была публичным лицом и не участвовала в официальных мероприятиях. Во-вторых, как и экс-первая леди Франции Карла Бруни, Пэн Лиюань успешно совмещает свои государственные обязанности с карьерой в шоу-бизнесе. В Китае ни один новогодний концерт не обходится без выступления первой леди! Заодно 50-летняя Пэн повышает популярность правящей четы, регулярно устраивая бесплатные выступления, — например, она частенько гастролирует по военным базам.

Китаянки стараются подражать Пэн Лиюань, копируя ее стиль. Стоит только первой леди появиться на публике в том или ином наряде, как с полок магазинов тут же исчезают похожие вещи. Однако одевается супруга главы государства довольно скромно, отдавая предпочтение вечной классике.

Эстония: Эвелин Ильвес

Эвелин, первая леди Эстонии, встретила своего будущего мужа, когда он еще был министром иностранных дел. Первое время женщине приходилось непросто — отношения нужно было тщательно скрывать от прессы. При этом информация о том, что у пары завязался роман, все-таки просачивалась в СМИ, которые, как известно, в выражениях не стесняются. Так Эвелин достался обидный ярлык любовницы Ильвеса, которая в то же время руководит его предвыборной пиар-кампанией. Когда же Тоомас Ильвес наконец взял свою помощницу в жены, эстонские журналисты нашли другой повод для злословия — Эвелин постоянно критиковали за лишний вес и отсутствие вкуса.

В итоге первая леди взяла себя в руки — заметно похудела и стала внимательнее относиться к выбору нарядов (впрочем, промахи все равно случаются). А вот в большую политику Эвелин после замужества предпочитает не вмешиваться — ей больше нравится роль хранительницы домашнего очага.

Грузия: Сандра Рулофс

Свою вторую половину, голландку Сандру Рулофс, президент Грузии Михаил Саакашвили встретил в Страсбурге, где она преподавала курс по правам человека. Тогда Саакашвили еще не был большим политиком, так что о браке по расчету в данном случае не может быть и речи. Тем не менее Сандра покинула Европу и вместе со своим супругом переехала в Тбилиси. Ради мужа Рулофс не только выучила достаточно сложный грузинский язык, но и приняла православие.

Ее смело можно назвать очень разносторонней личностью. Первая леди Грузии говорит на пяти языках (в том числе и по-русски), прекрасно играет на фортепиано и флейте, отлично разбирается в правовых делах и даже в медицине — не так давно она окончила курсы медсестер. Политику Сандра Рулофс тоже не обходит стороной, хотя и признается, что это лишь ее долг.

Япония: Акиэ Абэ

Семья премьер-министра Японии Синзо Абэ — пожалуй, одна из самых закрытых в мире. Подробности личной жизни главы государства никогда не становились достоянием общественности. Тем не менее Акиэ Абэ, жена премьера, сделала попытку показать всему миру, что и у японцев все-таки есть первая леди.

Несколько раз Абэ делала довольно громкие заявления о том, что хочет развенчать консервативный образ Японии и доказать, что женщины этой страны тоже имеют право голоса. Даже японскому стилю одежды Абэ предпочитает европейский.

Акиэ регулярно появляется на различных мероприятиях и саммитах. И хотя первая леди Японии всегда сдержанна и безупречна, в обычной жизни у нее есть вполне земные и даже оригинальные увлечения. К примеру, Акиэ Абэ несколько лет работала диджеем на радио. А еще она очень любит танцевать фламенко, что, согласитесь, довольно экзотично для японки.

ФАКТ

Больш за ўсіх балбочуць Насты і Максімы

Незвычайнае даследаванне правёў мабільны аператар МТС. Яно дазволіла высветліць, людзі з якімі імёнамі карыстаюцца тэлефоннай сувяззю больш актыўна, чым іншыя.

Рэйтынг самых актыўных карыстальнікаў галасавых паслуг ўзначалілі беларусы з імёнамі Настасся і Максім. Настассі здзяйсняюць у месяц каля 136 тэлефонных званкоў, Максімы — 133.

У дзясятку жаночых імён акрамя Настассі ўвайшлі Юлія (134 званкі ў месяц), Кацярына (129), Аксана (124), Марына (123), Іна (122), Вольга (119), Наталля (117), Ірына (112) і Таццяна (103).

У рэйтынгу самых “гаваркіх” мужчынскіх імён кампанію Максіму склалі Дзяніс (132 званкі ў месяц), Зміцер (121), Віталь (119), Яўген (115), Павел (113), Андрэй (110), Аляксей (106), Ігар (104) і Сяргей (100).

Дарэчы, раней аператар МТС устанавіў, што жанчыны больш часу трацяць на размовы па мабільным тэлефоне. Прадстаўніцы слабага полу выкарыстоўваюць на 13% больш галасавога трафіку і адпраўляюць на 26% больш СМС у параўнанні з мужчынамі.

ЛЮДЗІ І ДРЭВЫ

Сасна

Здавён гэта дрэва ў беларусаў лічылася амаль што свяшчэнным. З ліпы і сасны бацькі рабілі для сваіх немаўлят калыскі. (У мяне да гэтага часу на гарышчы стаіць зробленая мясцовым умельцам калыска, з якой вырастала мая старэйшая дачка — ужо нябожчыца — Надзея.)

З сасновых бярвенняў вяскоўцы складвалі зрубы. Некалі паэт Андрэй Александровіч чытаў:

Эх, сасонніца-сасна!
Дні суровыя.
Бервяно да бервяна —
Хата новая.

На сасновых ствалах леснікі рабілі надрэзы, каб з цягам часу бурштынавая смала — кропля за кропляй — сцякала ў падстаўленую пасудзіну. Хто ведае: можа, некалі таленавіты скрыпач працягне некалькі разоў празрыстай каніфоллю па нацягнутых струнах смычка, і, як некалі пісаў іншы паэт, — Васіль Вітка — узрушыць слых тысяч людзей.

Мусіць, так заведзена ў прыродзе. Буслы любяць сяліцца не толькі на саламяных стрэхах, што раней былі амаль ва ўсіх вёсках, а і на зламаных вяршынях стромкіх сосен.

Урэшце сасна, можна сказаць, праводзіла чалавека і ў яго апошні шлях. Звычайна з сасновых дошак людзі збівалі дамавіны для нябожчыкаў. Праўда, у наш цывілізаваны век гэтага ўжо амаль не робяць. Працей заказаць на любы густ (абы твае грошы), каб апошні “дамок” для нябожчыка змайстравалі ледзь не з чырвонага дрэва.

Што ж, няхай расце, раскашуе на нашых прасторах і сасна, і яліна! Няхай яе прыемны пах прыходзіць да кожнага з нас у кватэру кожны Новы год!

Расці, сасонніца-сасна!

Асіна

З гэтым дрэвам людзі звязваюць нават нейкія таямнічыя знакі. Можа, таму, што пры ледзь адчувальным павеве ветрыка ў асіны пачынаюць трывожна дрыжаць лісточкі. Ды і нездарма ў народзе здавён бытуе параўнанне “горкі, як асіна”. (Гэта — калі на смак мы пачынаем моршчыцца і нават адплёўвацца.)

Некалі беларускі класік пісаў пра адшчапенцаў (няважна — пра якіх): “Мала іх павесіць на сухой асіне, бо і тая асіна ад сябе адкіне”.

Адзін мой знаёмы, каб паказаць нікчэмнасць чалавека, звычайна казаў: “Каб табе вечна насіць кірзовыя боты з халявамі ад асінавай кары...”

Цяжка, вядома, аспрэчваць падобныя ісціны. Але варта зазначыць, што ў нялёгкія пасляваенныя гады людзі ўзводзілі хаты з абчасаных асінавых бярвенняў. Памятаю, як дапамагаў цесцю будаваць хату на Лоеўшчыне. Бярвенні прывозілі (на каровах!) з бліжэйшага лесу. Толькі адзін вянок з дубу пусцілі на зруб. Астатняе талакой рабілі, і дзякуй Богу! — стаіць яшчэ тая хата з асіны ў вёсцы Багатая Града. І не ведаю, колькі яшчэ прастаіць, калі не зруйнуюць яе бульдозерам. (Цяпер неперспектыўныя вёскі — як суседнія Грамыкі — прысыпалі зямлёй, нават праз некалькі гадоў ніхто і назвы не ўспомніць.)

Так што і асіна служыць спраўна чалавеку, калі, вядома, толькі ён да яе адносіцца па-людску.

Міхась ДАНІЛЕНКА.

УВАГА!

Гады...

З красавіка па чэрвень ад укусаў гадзюк пацярпелі пяць жыхароў сталіцы.

Пра гэта паведаміў загадчык таксікалагічнага аддзялення Бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі **Андрэй Богдан.**

Паводле яго слоў, сустрэчы з атрутнымі змеямі адбыліся ў лясах на тэрыторыі Мінскай вобласці. На дадзены момант усе пацыенты пасля лячэння выпісаны.

Медыкі нагадваюць: пры ўкусе змяі трэба выціснуць або адсмактаць з ранкі яд, зафіксаваць пашкоджаную канечнасць, даць чалавеку шмат пітва і як мага хутчэй даставіць пацярпелага ў бальніцу.

Каб пазбегнуць ўкусу змяі, выконвайце некалькі простых правіл:

— Пры паходзе ў лес або на вадаём апранайце гумовыя боты.

— Узірайцеся ў траву, асабліва на сонечных участках, дзе любяць грэцца гадзюкі.

— Пры сустрэчы са змяёй не рабіце рэзкіх рухаў.

Таксама ўрачы раяць не чапаць мёртвых змей, паколькі яд доўга захоўвае таксічныя якасці.

КНІЖНАЯ ПАЛІЦА

Беларусы «Вялікага брата» не баяцца?

Пасля скандалаў, звязаных са зборам спецслужбамі асабістых даных грамадзян, амерыканцы сталі з цікавасцю чытаць раман Джорджа Оруэла “1984”. А вось беларусы нічога новага для сябе ў гэтым творы не знайшлі.

Ажыятажны попыт на знакамітую кнігу брытанскага аўтара пачаўся пасля таго, як The Washington Post паведаміла, што ў Агенцтва нацыянальнай бяспекі і ФБР ёсць доступ да асабістых даных людзей у інтэрнэце. На сусветна вядомым партале Amazon адно з выданняў “1984” за суткі перамясцілася ў рэйтынгу продажу адразу на дзесяць тысяч пазіцый уверх і ўвайшло ў сотню самых папулярных.

У звычайных кнігарнях ЗША таксама адзначаецца рост попыту на гэты раман.

А вось у Беларусі ажыятажнага попыту на раман знакамітага антыўтапіста не здарылася нават пасля скандальных публікацый аб амерыканскай разведцы.

У буйнейшай беларускай кніжнай інтэрнэт-краме oz.by можна набыць адразу некалькі варыянтаў кнігі “1984”, ёсць нават англamoўнае выданне. Кошты пачынаюцца з 62 тысяч рублёў і даходзяць да 173 тысяч. Нягледзячы на добрыя водгукі аб рамане, у топе самых набываемых яго няма. У звычайных кніжных крамах твор таксама надзвычайнай папулярнасцю не карыстаецца. У краме на вуліцы Карла Маркса “Народнай Волі” паведамілі, што ў апошні час ніхто асаблівай цікавасці да рамана не выказваў.

“*У верасні часцей пытаюцца, бо раман уваходзіць ва ўніверсітэцкую праграму вывучэння літаратуры*”, — паведаміла прадаўшчыца.

Як высветлілася, куды больш народ цікавіць новая кніга Віктара Марціновіча “Сфагнум”, але яе працей спампаваць у інтэрнэце, чым знайсці ў беларускіх кніжных крамах.

Сяргей ШЭЛЕСТ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл. (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906
nv@promedia.by
http://www.nv-online.info http://twitter.com/narodnaya_volya

ISSN 2071-9647
9 772071 964000 13047

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 17.06.2013 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 27500 экз. Заказ №2482.